

RIA
LLO

RES

8

-27

CARPERES

Biblioteca Valenciana

31000005520120

Canvers/128

JOSEPH BODRÍA

ROSELLES

POESÍES VALENCIANES

AB UN PRÓLECH

DE

D. JERONI FORTEZA

VALENCIA

ESTAMPA DE D. M. MANAUT

CARRER DE SALINES, 16

1895

ROSELLES

A mon est mes amis
D. Joseph Mestre, le
plus fidèle

L'Auteur

JOSEPH BODRÍA

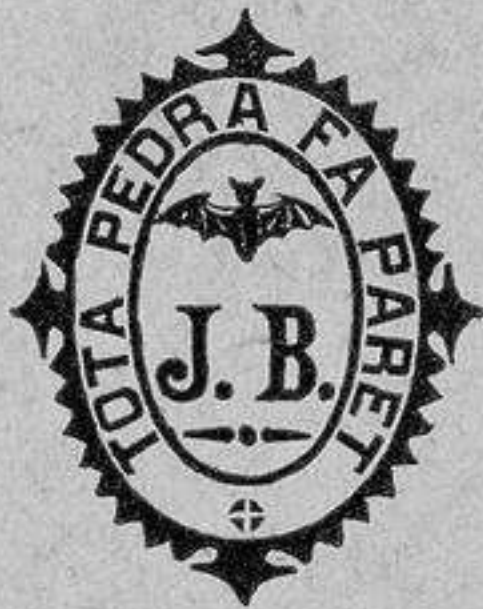
ROSELLES

POESÍES VALENCIANES

AB UN PRÓLECH

DE

D. JERONI FORTEZA

VALENCIA

ESTAMPA DE D. M. MANAUT

CARRER DE SALINES, 16

1895

PRÓLECH

—...—

ANYS arrera, en un discurs que fiu en València á propòsit del renaixement de la nostra literatura, vatx dir estas paraules: «—La verdadera lírica xucla com les abelles lo calçe de les flors mes dolçes, y alimenta de sa bresca lo mon invisible dels cors que aman; y com l'oratjol de les vesprades primaverals que va recullint aromes per tot arreu, ella arreplega totes les inspiracions que Deu escámpa en los misteris de natura. D'ensómni en ensómni, camí del paradís, ella s'em badaleix ab les veus de les ruines y los cántichs de la creació

sempre verge, ab les armonies de l' eternitat y los sospirs de l' ànima assedegada, ab la música dels àngels y ab la dels esperits que ab ells s' apleguen. Y tal es la essencia del nostre lirisme. Los trovadors de la materna llengua han donat á la vida del sentiment l' expresió més digna de la noblesa humana; no sabent fondre jamay ab lo caràcter de la poesia les manifestacions impures del sensualisme idealicat, ni estimant les formes per sí mateixes, ni menyspreant les lleys superiors de la belleza artistica fundades en la sabiduria de la ley eterna. Per ço veuréu que si canten les dolçures de l' amor, no embrutan ses ales dins el fanch de la materia; ni passen de la tristesa á l' escepticisme, del dolor á la desesperació, del abatiment á la baxesa. Ses troves no escandalisan á la donzella recatada, ni cauén dins el cor de la jove-nesa com el calabruix que assola lo planter, sino com la rohada del matí que li dona ardiment y força. Los trovadors del renaixement poseexen el vertader amor á la patria; porque estiman ab follia lo redól que 'ls ha vist náixer.

No pot deslligarse, no, l' amor á la patria del que tenim á les valls y les montanyes de la nostra terra, á sos vilatjes y masies, á ses esglésies y castells, á ses tradicions y ses rondalles, á sa poesia popular y á ses costums, á ses grandeses y recórts, y á tot lo que porta el sagell de son caràcter y endolceix y alegra la nostra vida...»

Donchs m' asembla á mí que encare avuy, ab tot y lo desgavellament de idees y creences que per hont se vuya mos persegueix y mos acora, no son gaires els poetes lírichs de la nostra parla, de vertader enginy y noble inspiració, als qui no banyen les resplendors d' aquest ideal, que en los grans mestres de la gaya ciencia apar com á transfiguració divina del sentiment, demunt l' abisme de miseries y enganys ahont ploran son captiveri les ànimes pures (a). Veus açí per qué la nostra poesia es més ferma y sanitosa, y més fael á la dignitat humana que la poesia de Castella. Nosaltres

(a) Mossen Verdaguer, els dos Aguilons, en Costa, en Roselló, en Matheu, en Llorente, en Forteza (Tomás), en Balaguer, en Collell, en Picó y alguns altres.

en general no som amichs de lluentons ni de felories, y puch dir que sols he vist unes quantes mostres d' aquesta forma convencional y esponerosa en los Jochs Florals de Valencia. A nosaltres mos plau més una sencilla flor silvestre cullida al trench de l' auba, que los més prehuats y rumbosos floreros d' artifici: mos pagám més de la naturalitat que de l' estuferia; y no solem confundir un rosari de bolles buides ab un enfilay de perles fines. Tal volta per est motiu encare que 'l renaixement ens haja donat poetes á balquena, casi tots ho son de veritat, be prou no tengan cap mena d' estudis, com els glosadors mallorquins, ó 'ls que hajan adquirit siguen fluxos y sens ordre, com se li podia notar á l' abundós, agraciat y potent Iranzo, que Deu tenga en Glória.

Pochs y lleugers son els estudis que ha fet l' autor del present llibre de poesies, ramellet de flors boscanes polides y de suaus olors, més pròpi á servir d' amorosa ofrena, que per figurar com á adorno demunt la xemenea de rica cambra. Pero ningú será tan exigent que dema-

ne ciencia crítica al qui s' passa les hores pintant y daurant tabernacles, mollures é imatges de sants; y que no té altre anhel que donar á éstos una tan fervorosa y mística expressió, com si acabassen de baixar en persona del etern Paradis. Y crech jo que trovant en valenciá, li vendria ben costa amunt á en Joseph Bodria tocar altre corda que la dels sentiments purs y dolços que, com á font d' aigues vives, brollan de la seua ánima. Crech que li costaria prou pena alluyarse de la tendresa, de la sencillés y del candor, dots que tant bé li escauen com lo cant dels aucells á la claror matinera, y com á l' oretx de les serralades los perfúms del romaní y del llentiscle. Li passa lo mateix que á la major part dels poetes de Catalunya, Valencia y Mallorca, que no mes ho son de veres quant cantan ab sa própia llengua: axis es que les poesies castellanes d' en Bodria, valdement ne fassém triadella, li han sortit més de la pensa esclava que del cor lliure, veentse á les clares en casi totes l' empenta de la rima, la falta de espontaneitat y la pobresa de recursos. En

tot cas sols podriem fer excepció d'una fabuleteta prou garrida titulada *Las dos piedras*, y d'una oriental molt ben acabada, viva y primorosa, de la que el mateix Arolas n'hauria fet llepa-dits qualsevol dia en que s'hagués trobat pererós y de mal demble.

Per conexe en Bodria, l'heu de senti cantar ab la llengua de sos pares; acompanyantlo á l'esglesia per oir de sos llabis pregaries fervoroses, ó á les alegres y renoueres festes anyals dels pobles, ó per les barraques de la fértil y joliva horta de Valencia; aturantvos qualque estona junt al cementeri del llogaret, pera derramar una llágrima de sufragi, moguts per dolça y trista recordança. Allí, á l'ombra poruga dels chiprers, devora una pobre tómba que sols há per senyal una creu de llenya mal forjada, oiréu un cant dolcíssim, sodoll de melangia, inspirat en la consoladora fé de Jesucrist, fill d'un dolor tan pur y noble com l'amorós afany que l'engendra. Les roses que cobrexen aquell trosset de terra, son la derrera panyora d'un cor feél que purifica sos recórts

y 'ls llança á l' immortalitat, al dexarlos demunt la fossa benvolguda. ¿Sabeu com s' diu eixe cant? Donchs s' anomena «Semprevives.» Per gust escoltaune hare solament dues estrofes:

Veig la cadira hon te sentaves,
 Los fils y agulles ab que brodaves
 Dins lo baulet;
 Y aquelles polques de perles fines
 Qu' eran l' enveja de les fadrines,
 ¡Y á tú no 't veig!

Puje á la cambra tota deserta:
 Mire 'n l' estudi la porta oberta;
 ¡Desert lo llit!
 Llavors jo cride—¿hón es maymía?
 Y oixch que 'm responen:—La que 't volía,
 ¡Ja no está assí!

Aquest tendre y agradós poema junt ab les tres balades que l' autor publicá ab lo titol de «Flors de l' horta» es de lo més escullit que

per aquí s' troba en eixa casta de poesia sentimental, sempre perillosa p' el qui essent destre en imitar la naturalesa, no te prou corpera sentir-la. ¡Ah! ¡Si en Bodria sabés explicar tot lo que sent! ¡Veuriau allevores quin poeta més nodrit! Fins trobariauí originalitat y grandesa, allí hont no hi veis més que modesta galanura y ensenyances ben aprofitades. Perque á l' autor de ROSELLES no li falta intuició poética. Sa fantasía sospita la bellesa, com l' auCELL assedegat endevina la fontinyola que brolla de les penyes, per la frescura del atapahit fullatje. Enssaboriu la poesia titulada «¡Inyor!,» y me donaréu la rahó deseguida. Just si fos traduída de Becquer; já es ben segur que no la refueria lo tendre y purificat Francesch Matheu. ¿Y que 'n dirém de «Tes polques d' or?» Es un pensament delicat, un sospir d' amor, un recort ple de dolçura que monstra el carácter y la forma interna de les més boniques joyes alemanes. A qualquí no li agradarán tant aquestes poesietes com les descriptives «Llaços d' amor» y «Costums de ma

terra,» ó com els dos romanços històrics «Tálem de flors» y «Dos coronas.» Axó va en aficions: mes jo som de parer que encare que en Bodría no descriu malament ni romanceja á la desbaratada, te més mérit adins la poesia íntima, ahont se mou ab més facilitat, y treu armonies més espirituals y afalagadores. Per conseguirho, no necessita molt d' espay; li basten tres ó quatre estrofes: per exemple en «Llágrimes» y «Sempre 't voldré,» dues azutgenes entre carts, perque la forma es una mica prosáica y no molt airosa.

En general dech dir que l' autor de ROSELLES no ha posat prou esment en la puresa de llenguatge, encare que siga aquest un defecte pròpi dels valencians que escriuen ó trovan en llemosí.

De versos durs ó poch armoniosos, també n' trobarém uns quants en lo llibre d' en Bodría; pero ¿quí es el qui á una atlota fina y agradosa no li perdonará que se li escape tal ó cual paraula incorrecta, un moviment massa viu, ó una rialla descomposta?

Perdonémli donchs exos defectes á un poeta que val mes de lo que s' creu, y que es prou modest pera dir del seu llibre, en la dedicatoria á son benvolgut y respectable mestre en Teodoro Llorente:

Jo sé que val ben poquet,
Y el seu lema ho te marcat;
Pera niu del Rat-Penat
«Tota pedra fa paret».

Mes jo acab diguent que si totes les pedres d' aquest niu son com les que ja tench asenyalades, y com un enfilay de cantars que també m' han agradat ferm, será un niu ben hermós y prou digne d' aquell animalet simbólich que estén ses ales demunt l' escut de la meua estimada Valencia. Escoltaune un per mostra:

Son al mon les esperances
Com les ones de la mar;
No totes al port arriben,
Les que arriben se desfan.

Y are tornau arrera, començau p' el principi y acabau per la fi, y si teniu bon gust, ja m' diréu lo que vos sembla.

Jeròni Forteza.

ENDRESSA

AL SENYOR DON TEODOR LLORENTE Y OLIVARES

Majoral del Felibrige de Provença y Mestre en Gay Saber.

ATREVIMENT sense igual,
Es dedicar estes flors,
Faltes de sava y colors,
Al mestre que huí tant val.

Acepte ó nó este llibret,
Vosté l' ha de repasar;
Y si troba algun *llunar*,
Fá com lo mestre al giquet.

—Que té bon ombra, se diu,
A qui á bon arbre se arrima:—
Si vosté vol, y m' estima,
¡Ja estich dessota l' ombriu!

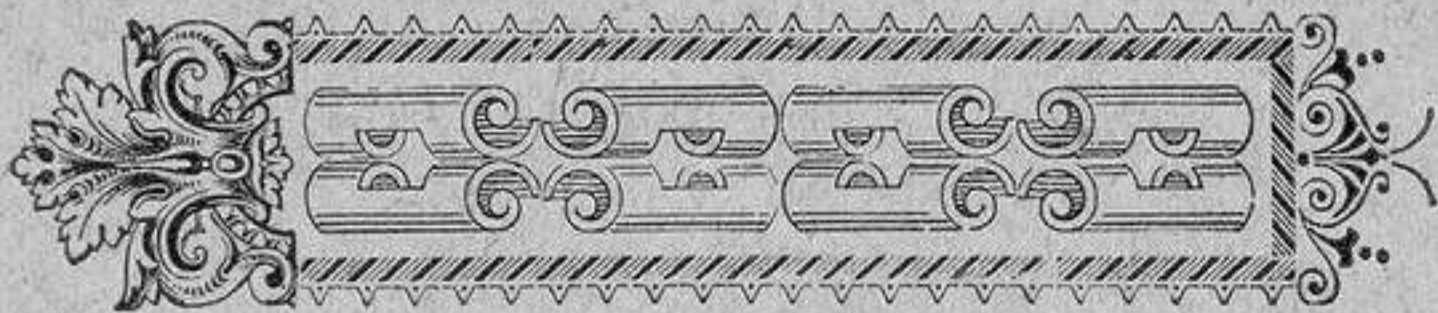
Forteza el vol enfortir,
Ab sa ben tallada ploma;
Y com son flors sense aroma,
Se tindrà que penedir.

Jo sé que val ben poquet,
Y el seu lema ho té marcat;
Pera niu del Rat-Penat,
«Tota pedra fá paret.»

JOSEPH BODRÍA.

Festa de S. Vicent Màrtir, 22 de Giner de 1894.

LES ROSELLES

Durs serán mos cantars, sens' armonía, (a)
Puig llemosins serán, encara que aspres.

Joaquín Rubió y Ors.

ENTRE l' alfals y el forment,
La rosella va creixent
Apenes ve la calor;
Pero mor soptadament
En les mans del segador.

Ni té perfums, ni té aromes;
Per son color se divisa
Allá en l' horta; y se utilixa
Entre 'ls tinters y les plomes,
Pera una bona *paliça*.

(a) «Lo Gayter del Llobregat,» volum primer, página 14,
versos 9 y 14.

Tal volta per ser poncelles
 Ningú les toque per huí:
 Si els segadors van per elles,
 ¡Ay, de mes pobres roselles,
 Tant que 'm costaren á mí!

Veres filles (¡be ho sap Deu!)
 De la terra del meu hort;
 Criades sense conreu,
 Qu' han brotat per tot arreu
 Pera endolcir mon conòrt!

¡Ditjós si tornara un día
 Lo foch de ma joventut;
 Llavors les conrearia
 Ab millor fe, y no cauria
 Mon treball en camp perdut!

.

Tal volta per ser poncelles
 Ningú les toque per huí:
 Pero si van les corbelles,
 ¡Ay, de mes pobres roselles,
 Tant que 'm costaren á mí!

Ultim jorn de Febrer de 1894.

CANTARS ⁽¹⁾

VALENCIANA fon ma mare
Y mos avis valencians;
La nina que jo festeje
Valencianeta será.

Com ofrena de carinyo
Te vaig donar una flor;
Al rébrela, la xafares,
¡Y en ella estava el meu cor!

L' amor es com una rosa
Qu' ab molt quidado se cull;
Puix si li cauen les fulles
S' ha quedat sense perfúm.

Enjamay jo conte penes
Al que nó me 'n conta á mí;
Perque 'l que penes no senta,
¡No 'l vullech tindre per amich!

Trevalls, ilusions, desditjes,
Amichs, glories, amistats:
Del mateix modo que venen,
Del mateix modo s' en van.

Quant jo tenia á ma mare
Me dia ab un dolç anhel:
¡Calla y sufrix, que 'n la terra,
Los trevalls no son eterns!

A un cego li fas almoyna,
Y al vorel, ton cor patix;
¡Jo estich cego de volerte,
Y no te apiades de mí!

Eres com la rosa fina
Que se olora sens tocar;
Perque si gosen tocarla,
Sols espines trovarán.

La primer volta que 's verem
Se parlarem ab los ulls;
Parlant, lo cor se donarem;
¡Y huí no 's parla ningú!

Entre dos roses daurades
Porta m' aymada en son pit
Un Rat-Penat, que vol dirme:
—Valencianeta naixquí.

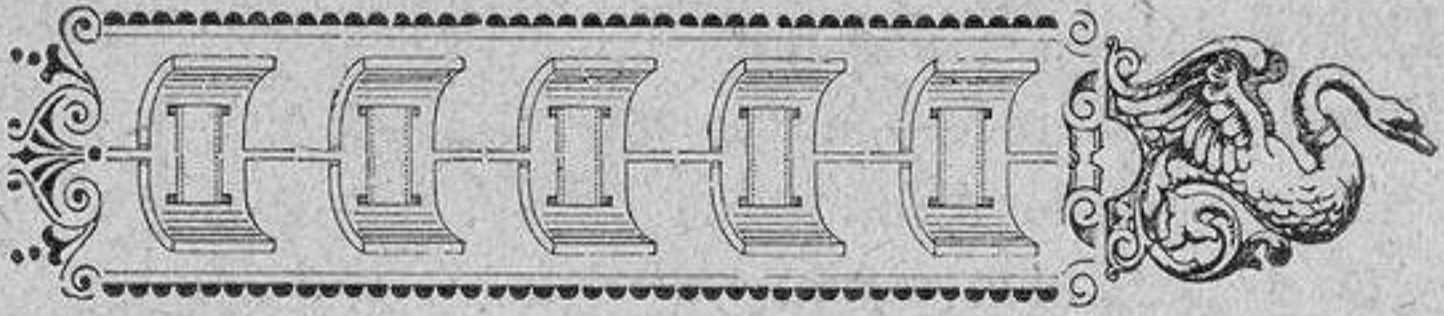
Lo collar de perles fines
Que du huí la Soletat,
Está fet d' aquelles llágrimes,
Que 'n t' ausencia vaig plorar.

Les llágrimes manifesten
Un sentiment sempre viu;
¡Ay d' aquell, que sense llágrimes,
Li plora 'l cor y no ho diu!

Estes cobles que jo cante
No son cantars ni cansóns;
¡Que son llágrimes naixcudes
Del amarch fons del meu cor!

Los desenganys en la terra
Caminen per tot arreu;
En lo cel viu la esperança;
¡La veritat está en Deu!

Son al mon les esperances
Com les ones de la mar;
¡No totes al port arriben!
¡Les que arriben, se desfan!

RECORT D' UN ÀNGEL ^(a)

À MA ESPOSA CARLOTA LABAILA

~~~~~

Si en nit tranquila,—rasa y sens lluna,
La vista aixequés—vers la claror
De les estréles—que parpallegen
En la blavenca—celest regió;
Y en mitj d' un cercle—de les més vives,
Un llucer notes,—radiant, hermós,
Que ab sa llum clara—lo brill eclipsa
De les que 'l volten—tan lluny com prop;
Si en éll te fixes—vorás que 's nova

(a) Publicada en l' Almanach de *El Correu de Valencia* de 1888.

En lo celaje—s' aparició,
Desqu' en la terra—mancá aquell àngel,
Flor primerenca,
Unica y sola,
¡Morta en l' aubada—de nostre amor!

ENDRESSA

Aymada mía;—d' aquesta historia;
Be prou que 'u saben—nostres dolors;
Vostra anyorança—¡quántes espines
Te al esmentarne—tan greu recòrt!

LO VINCLE DE CASA ^(a)

Jo tinch en casa en la cómoda,
Clos al rincó d' un calaix,
Garrit y giquet palmito
En un paper enrollat.

Lo barillaje es de cedro
Ab primorosos calats,
En mitj de pintades roses,
Y d' acer petits miralls.

Sempre el desplega ma dona
Per les festes de Nadal;
Puix com teles no rumbeja,
Lo sol del estiu no el bat.

(a) Insèrta en «Lo Rat-Penat,» Calendari llemosi corresponent al any 1880.

La meua àvia benvolguda
Ab éll rebé lo sant llas;
Y la dolsa mare meua
A ma esposa li 'l doná.

Cada jorn que ma Carlota
Aire donarse li plau,
Ab esta santa reliquia
D' aquells sers que ja no están.

Tendres llàgrimes s' asomen
De mos ulls al net cristall,
Murmurant estes paraules:
«¡Ja altre fill no 'l gojará!»

LLAÇOS D' AMOR ^(a)

À MON CONDEIXEBLE ACADÈMICHI LO PINTOR
JOAN PEYRÓ

I

Ans que 'l dia comense
A clarejar,
En lo Puig, la campana
L' auba ha tocat.
En la iglesia les llanties
Ja l' escolá
Encenent va, y apanya
Cirís y altar.
Lo Rector, ab sa estola
Y roquet blanch,

(a) Publicada en l' Almanach de *Les Provinces* de 1893.

Ab sa llova de raso,
Bonet al cap,
Per lo claustre 's paseja
Molt animat,
Esperant la parella
Que va á casar.
Los acólits desfentse,
De quant en quant,
Ab la cota vermella,
Y ben planjat
Sobrepellis, aguayten
Si venen ja
Los nuvis, puix esperen
D' ells bon regal.
Ella es rica y molt jove:
¡La boda es gran!
Puix lo nuvi es fill únich
Y acabdalat.
La campana repica
Dos y tres danchs,
Mentres jóvens y velles
Qu' á misa van,
Al entrar en la iglesia
Van marmolant:
«¡Quán polida y cuán bella
La novia está!
¡Tan ditjosa parella
Vixca cent anys!»

II

Los fadrins de la vila
Atrafegats,
En obsequi dels nuvis
Han enramat
De fresques roses, murta
Y lliris blaus,
Los taulells de la iglesia
De cap á cap.
Fan encendre l' aranya,
Que de cristall
En mitj del presbiteri
Penja brillant:
Lo mimbreig que li dona
Al aplicar
La canya ab la cerilla,
Es tan suau,
Qu' els armelons prismátichs
Van reflectant,
Los colors del arch iris;
¡Direu que cau,
De rubins y esmeraldes
Pluja abundant!
Les fadrines espolsen
Cadires, banchs,
Y del gòtich retaule
Los vells daurats,
Les antigues pintures,
Quadros y sants;

La tancada de ferro
Que hiá á l' entrar
Ab ses puntes y agulles,
Molt ben forjat,
Y 'l sepulcre de Entença
Que fa temps jau
Dessota les arcades
D' aquell lloch sant,
Mentres altres coloquen
Sobre l' altar
En les fines toballes
Randes d' á pam;
Y contentes, rialleres,
Diuen en tant:
¡«Quán polida y cuánt bella
La novia está!
¡Tan ditjosa parella
Vixca cent anys!»

III

La música del poble
S' escolta já;
Los giquets revoltosos
Van obrint pas:
Als grahons de la iglesia,
Ja han arribat,
La ditjosa parella
Y els convidats.

Guapíssima la nuvia
Entra 'l davant,
Ab basquinya de raso
Adamascat,
Del color de l' aroma;
Gipó semblant;
Mocador blanch de seda
Teixit á rams;
Alta pinta daurada,
Punjons iguals;
Richs barquillos; de perles,
Joja y collar.
Mantellina de blonda
Cubrix son cap,
Blanca com lo nenúfer
De vora mar;
¡Direu qu' es una fada.
O una vestal,
Cuberta ab lo vell manto
De puritat!
Es rossa, com l' aubada;
Té dihuit anys,
Y sos cabells rumbejen
L' or á grapats;
Son ses galtes y llavis
D' encés coral,
Y ses dents d' açucena
Per esclatar;
Veentla, que la gent diga
Res té de estrany:

«¡Quán polida y cuán bella
 La núvia está!
 ¡Tan ditjosa parella
 Vixca cent anys!»

IV

També 'l nuvi es molt guapo,
 Rich y templat;
 Moreneta la cara
 Pel sol del camp.
 Porta calses vermelles,
 Jopeti blanch,
 Pantalóns y jaqueta
 D' alepí blau:
 Del color qu' el temps pinta
 En juny lo blat,
 Llarga capa de seda,
 De coll molt alt.
 Lo padrí y la padrina
 Y acompañants,
 Lo seu traje de festa
 Tots s' han posat.
 Graciosa molinera
 Prop d' ells está,
 Pleníssima de joyes,
 Y al seu costat,
 Lo vellet de son pare
 Ab ringlot llarch,

Ab jopetí y camisa
Y amples camals;
Més enrere descansa
Del seu treball,
Lo donsayer del poble,
Molt ben sentat,
Que pareix qu' a tots diga
Dende 'l seu banch:
«¡Quán polida y cuánt bella
La nuvia està!
¡Tan ditjosa parella
Vixca cent anys!»

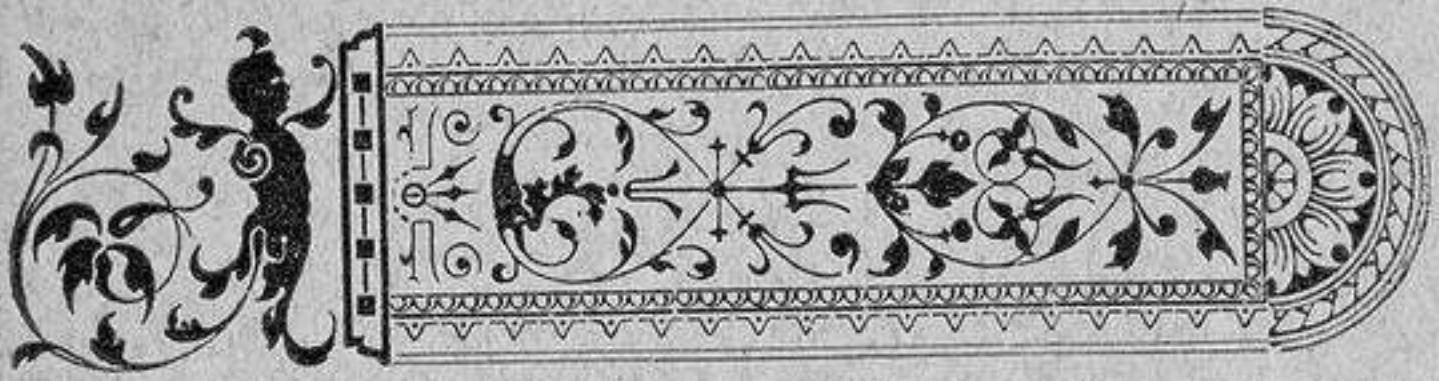
V

L' augusta cerimonia
Ja està finant;
Lo capellá ab casulla
De ríchs brodats,
Les últimes estrofes
Del ritual,
Llegint està ab ulleres
Per vore clar.
Ab l' encenser, acólits,
Junt al frontal,
Aguarden la propina,
Com l' escolá,
Qu' a la dolsa parella
Que té al davant,

Mes qu' al Rector la mira
     Embelesat;
 Y llavors tal vegada
     Pensant està
 Lo jorn qu' ab l' escolana
     Se va casar.
 Lo nuvi també mira
     A la qu' es ja
 Sa muller, y tal volta...
     (¡Quí ho sap, quí ho sap!)
 En sos adins sonmie
     Lo dols instant,
 L' hora qu' ab aquell àngel
     Sol puga estar.
 Los ulls la nuvia aixeca;
     Pero al mirar,
 Les galtes com la porpra
     Se li han posat:
 ¿Per qué se ruboreja
     Son dols semblant?
 . . . . .
 . . . . .
 Sobre 'ls taulells de marbre,
     Juntes les mans,
 Lo tabaler espera,
     Ajenollat,
 D' aquella llarga misa
     Lo prop final,
 Los músichs, que son fora
     Del enverjat,

Los instruments repleguen;
Lo capellá
Benedix la parella
Y els diu:—«¡Molts anys
Lo senyor que vos fassa
Uns sants casats!»—
Los padrins, les amigues,
Parents, companys,
Ab lo só de la música
Y del tabal,
Satisfets de la boda
Diuen cantant:
«¡Quán polida y cuán bella
La nuvia está!
¡Tan ditjosa parella
Vixca cent anys!»

À LA MARE DE DEU ⁽²⁾

PREGARIA *(a)*

~~~~~

SANTA Mare Sobirana,
Verge de consolació,
Regina, per qui el Deu Pare
Concedix gracies al mon.

Far etern que 'n nits de fosca,
Y en mitj d' un mar borrascós,
Guïeu al pobre del náuxer
Que navega sens timó:

(a) Ixqué á llum en lo Calendari llemosi «Lo Rat-Penat» del any 1876, segon de sa publicació.

Que gardeu vides y terres
De tempestes, llams y trons,
Y á la humanitat dolenta
Cureu los planys y dolors:

Oixcau, puix, ¡Oh Santa Mare!
Los gemechs d' esta nació,
Que ja fa temps, que se trova
Revolta en confús soroll.

Baixeu vostres ulls piatosos,
Mireu per aqueixos mons,
Y voreu tan sols desditjes,
Que demanen compasió.

Per les flayroses arbredes,
Serres y camps de verdor,
Que fa poch derramellaveu
Fruytes y espigues á doll;

Sols trovareu los cadavres
De centenars d' espanyols,
Nafráts molts d' ells per lo ferro,
De los germans del seu cor!

¡Fins les flors més amagades
Del boscám, tenyides son
D' eixa sanch, que 'n fera lluyta,
Versen los meus companyons!...

Tingáu compasió, Senyora;
Apiadeuvos per favor,
Y feu que reyne la ditja
De la nostra llar entorn.

Mireu, que si tant s' allarga
Esta enujosa qüestió,
¡Ay de les pobretes mares
y d' els fills del seu amor!

Próu de víctimes y lluytes,
De discordies y trastórns;...
Senyora! si assó no acaba,
¿Qué farém? ¿Qué farém tots?

Vinga la pau cobejada
Benvolguda per tot hom,
Que sols mira en la familia
Y en lo trevall son tresor.

Feuho axis, Verge María,
Mare del qui tot ho pot;
Vida y esperança nostra,
Auba del etern consol;

Feuho axis, y ma pregaria,
Qu' amarga vritat enclou,
Siga el nunci que pregone
De la pau lo novell sol.

Setembre de 1875.

ALS CHORISTES D' EN CLAVÉ

AB MOTIU DE S' ARRIBADA À VALENCIA
LO 24 DE JUNY DE 1893

~~~~~

VINGÁU, fills de Catalunya;
Vingáu jolius á cantar,
A la nostra hermosa terra
D' els Jaumes, Ferrers y Marchs:

Nostra antiga y dolça parla
Unirém á vostres cants,
que son belles remembrances
de nostra casa payral:

Y enllaçades nostres ànimes
En ver y entusiaste abraç,
Direm al mon que nos mira:
¡Hem segut y som germans!

Nostres fets y vostra historia,
Nostra patria y vostra llar,
Han cantat sempre ses glories
Y sos trionfos per igual;

Gojaren grans previlegis
Que 'l temps va desbaratar:
Les dues ploren encara
Ses perdudes llibertats...

Les dues ensemps somnien
Talvolta si tornarán
Aquells jorns en que vixqueren
Lliures, poderoses, grans...

Lo sol del progrés llumena
Sa nova vía trionfal,
Y diu als fills de Valencia,
Mallorquíns y cataláns:

«Puix la unió ha segut la força,
¡Avant sempre, sempre avant!
¡Choristes de Catalunya,
Así benveneguts sigáu!»

COSTUMS DE MA TERRA ⁽³⁾

Quant florix lo gesmiler
Y están daurades les vinyes...

VÍCTOR IRANZO

QUANT l' armeler ja está en flor,
Y rebrota la figuera,
Y pel riu ve la madera,
Y ni fa fret ni calor;

Y va allargant més lo día,
Y lo blat ja reverdeja,
Y la barraca es blanqueja,
Y se pinta l' alquería;

Y fan archs de murta y canyes
Los floreros pels carrers,
Y en la iglesia los festers
Posen pabellóns y aranyes;

Y la gent corre per l'horta
Serpentejant les sendetes,
Y les families inquietes
Toquen á una y altra porta;

Y repica 'l tabalet
A l'altra banda del riu,
Qu' avisa al fadri que viu
Fora 'l terme del poblet;

Y en lo molí y l'alquería
Y en la clásica barraca,
S'escolta, ab renills de l'aca,
La confosa algarabía

De fadríns, y á qui millor
Du 'l rosí més enflocat;
Y que l'alba ja ha tocat
Y diu la misa 'l retor;

Y les campanes al vol,
Van les giques bullangueres,
A ramats formant fileres,
Més guapes que 'l mateix sol;

Guitarróns molt afinats,
Guitarres, cançons, albadés,
Molineres apanyades
Ab ríchs mocadors brodats;

Y en mitj la plaça els masclets,
Prop la creu les torrateres,
Els relonjes, torroneres,
Jochs d'anelles y giulets;

Y les joyes al balcó
De la Casa-Ajuntament;
Músiques, campanes, gent,
Soroll, traques, confusió;

No tingáu que preguntar,
Que bé nos son conegudes,
Les festes, les corregudes,
El porrat de Campanar.

DUES AUS ⁽⁴⁾

AL NOVELL Y LLOREJAT POETA VALENCIÀ
ANTONI PALANCA Y HUESO

D'aquell hermós rossinyol
Que morí, una cadarnera
Ha deprés lo cant y el vol;
Y canta de sol á sol
Joliva, dolsa y llaugera.

Es la primera vegada
Que dona sos cants al vent;
Y es sa veu tan delicada,
Que sembla un arpa polsada,
Ab notes de sentiment.

Canta els aires de la terra
Ab sabor original;
Canta á la pau y á la guerra;
Pero ahon canta que s' aferra,
Es «al amor filial.»

Canta, canta sense fí,
Dolcíssima cadarnera,
Que si el rossinyol morí,
Tú has deprés son cant diví,
Y com éll, lo llor t' espera.

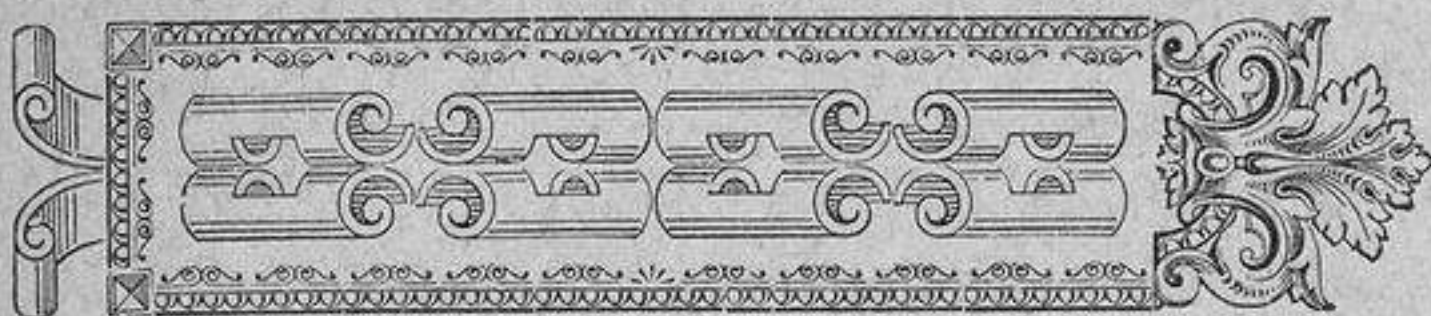
Canta, puix, de la Regina
Del trono del Gay Saber,
La hermosura peregrina;
¡Rosa fresca y porporina
Del més delicat roser!

Canta á les tendres giquetes
De les valls y de la plana;
Canta als pintors y als poetes,
Que broten com violetes
En la terra valenciana.

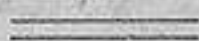
Siga ton cant desijat,
Estel de nou resplandor
En lo cel del Rat-Penat,
Baix aquell símbol sagrat,
De Patria, de Fe y d' amor!

EN MONTSERRAT (5)

AL ELEGANT POETA CATALÁ
FRANCESCH MATHEU

Los singles altívols d' aquesta gran serra,
Superbes agulles de gòtich estil,
Llauraren los àngels assí en esta terra
Per ferli á la Verge celest camaril.

Com serp que s' arrastra cercant la planura,
Tos peus petoneja l' antich Llobregat;
Y en mitj d' un boscatje d' eterna verdura,
Marmolen ses aygües—¡Assó es Montserrat!—

Cubertes de murta, tes coves agrestes,
 Nius son pera l' home que pensa y que creu:
 ¡Ditjós qui no escolta del mon les tempestes!
 ¡Assí 's troba l' home més prop de son Deu!

De dalt ta *miranda* (a), jo veig com revola
 La fulla del arbre al fons del barranch;
 Y pense llavors qu' així l' home vola
 Darrere dels vicis y cau en lo fanch!

Los cántichs qu' escolte, 'llá dins de ton temple,
 Quant l' auba desperta al náixer lo jorn,
 Mirant tes montanyes, estátich contemple;
 ¡Assí está la gloria! ¡Ja no hia més mon!

L' aucell lliure canta, més lliure te besa,
 Tes verdes umbríes florixen arreu;
 L' estiu enjoyella de flors ta grandesa,
 L' ivern te corona de boyres y neu.

Recorts que s' enllasen ab la meua historia,
 Ne tens per ahont mire tes pàgines d' or;
 Varons (b) tením ara de santa memoria,
 Qu' assí ab ses petjades te feren honor.

Recorts d' alegríes, recorts mols ditjosos,
 Sospirs y tristesses tenim á plaher;
 Passaren per sempre los jorns venturosos
 D' aquells Jurats nobles, d' aquells Consellers;

(a) La qu' está prop de la capella de Sent Miquel.

(b) Sant Pere Nolasco, Sant Vicent Ferrer y altres.

De Reys y de Comtes que 'l poble adorava,
 Per ses grans conquestes, per sabis y purs;
 A ells y á lo poble la lley igualava...
 ¡Qué lley! ¡Qué justicia, la de nostres Furs!

Un Anjou tinguerem: matá nostres glories,
 Nostres cors esmenten sos fets y sos crims:
 ¡Quí sap si algún día vorán grans victories
 Los murs de ma patria, los rochs de tos cims!

. . . . .

Lo mon que seguixca sa marja dolenta
 Que 'l sol brille sempre, que xiule lo vent;
 Tingám esperansa, la fe nos alenta...
 ¡Adeu, Catalunya! ¡Que vixca ta gent!

¡Adeu, Santa Verge, estel de l' aubada!;
 ¡Talvolta no vinga may més per assí!
 Puix torne á Valencia ab ma esposa aymada;
 ¡Preguéu, Santa Verge, per ella y per mí!

Dalt la *Miranda* á 26 de Setembre 1889.

L' ANGEL DEL APOCALIPSIS ^(a)

UN jorn nostra Valencia de gala se vestia,
Per los carrers y places la gent camina á doll,
Del mártir Sant Esteve vers la iglesia fan via;
¿Per quin motiu se alteren? ¿Qué pasa en aquest dia?
¿A qué tant de soroll?

Lo raig d' un sol claríssim per los espays se
Les aus revolotegen ab son cantar joliu; (llança,
Perfum de llirs y roses, per totes parts s' alcanza
Y tot á un temps respira celéstica esperança.
Natura se sonriu.

(a) Insertada en lo Boletí de l' Academia de la Juventud Católica en Abril de 1883.

Constança en lo concili, escoltará en sos llabis
 Paraules de cordura, de santitat y amor;
 En Anglaterra y Fransa disputará ab los sabis,
 Y en Casp, al d' Antequera, barrant rencors y agra-
 Proclamará senyor. (vis

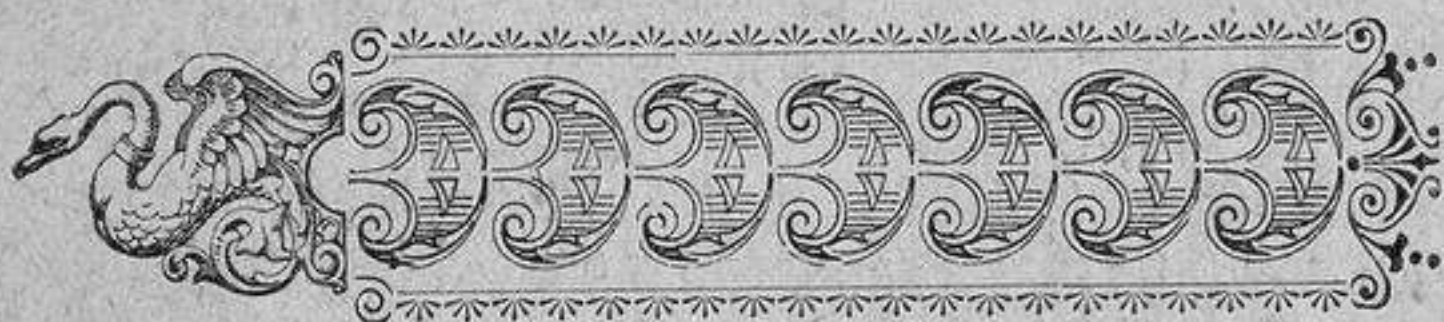
En llengua valenciana farà al dimoni guerra;
 En llengua valenciana, la fe anirá cantant;
 Y així com d' este ángel lo nom viurá en la terra;
 La nostra dolça parla, qu' al enemich desterra,
 Viurá de tots triontant.

Així les veus cantaven ab dolça melodia;
 Així al través dels sigles, rublertes de plaher,
 Valencia y esta casa (a) recorden aquest dia,
 Les glories mes preciades del fill de s' alegría,
 Lo gran Vicent Ferrer!

2 Abril 1883.

(a) Aludix á la casa social de l' Academia de la Juventud Católica, ahon llegí l' autor esta composició.

À LA VERGE DOLORIDA ^(a)

SANTA Verge dolorida,
que al vore ton fill sens vida,
Ferix l' angunia ton cor;
Ma llira sorda y poruga,
Déixala al menys que hui puga
Remembrar ton amarch plor.

A tú, casta violeta,
La anunciada pel profeta,
Mirall de puressa net;
Sagrari del Arca Santa,
Gentil palmera qu' encanta,
En la vall de Nazaret;

(a) Almanach de *Les Provincies* 1892.

De Jericó rosa fina;
Flayrós cedro, forta alcina
De les serres d' Engadí;
De redempció nova aurora,
Que guayta co-redentora,
Desde 'l terrenal jardí:

Jo te veig, allà en lo temple,
Ab ton Jesús, dant exemple
Acatant la Santa Lley;
Y escoltar la profecía
Del vell Simeó, que 'n cert día
Se cumplirá sens remey.

Jo te mire pensativa,
com tórtora fugitiva,
Que vola sense concert;
Sufrir calors y altres penes,
Per les movibles arenes
Del abrasador desert.

Y al tornar del temple á casa,
En lo carrer y en la plasa,
Als amichs vas preguntant;
Si han vist á la vida teua,
Puig tres dies que sens treua
Afanyosa vas cercant;

Y en lo camí d' amargura,
Esguardant la image pura,

Sacrosanta del teu fill,
Demacrada y escupida;
Y fins de pedrer la vida,
Contemples lo seu perill.

Més tart, ¡oh Verge amorosa!
Al peus de la Creu ditjosa,
Jo te mire sens consol,
Besar lo nafrat cadavre,
Gelats com si fos de marvre,
D' Aquell que llum dona al sol;

D' Aquell, que 'n sa Omnipotencia.
Creara 'l mon, per la essencia
Divinal de son poder;
D' Aquell, que 'n la blava esfera
Marcá als astres la carrera;
Y vida y llum á tot sér!

D' Aquell, que minvá les penes,
Rompent les fortes cadenes
De la dura esclavitut;
Y la dona tingué amparo;
Y al déspota y al avaro
Ensenyá sa gran virtut;

D' Aquell, que la santa idea
De germanó, en la Judea,
Anunciava ab sos afans;
Y confundint al falsari,

Nos feu desde 'l Sant Calvari
A tots los homens germans!

¡Mes ay! ¡Mare Dolorida!
Jo te mire desfallida,
Del càlcer de la passió
Apurar fins l' amargura
En la trista sepultura,
Que fon nostra redempció.

Per açó, Verge piatosa,
Huí ma llira tremolosa,
Te diu ab dolenta veu:
—Per ton plant ¡oh gran Senyora!
Santa pau benefactora,
Reyne entre los fills de Deu!

DOS CORONES

ROMANS HISTÓRICH
—1231-1238—

À MON RESPETABLE AMICH, LO PRÉBER D. JOSEPH
ARROYO Y ALMELA

En este propio lugar;
No en Italia ni en Teruel,
Recibieron el laurel (a).

I

EN lo palau del Rey (b) moro,
Que fora 'ls murs gegantins
De Valencia, la edetana,

(a) Tercet qu' estaba escrit dalt la porta que donaba pas als claustres del Convent de Sant Francesch, tament, com me 'l doná lo respetabilíssim Senyor D. Joseph d' Orga, y me referia lo meu bon pare, que conegueren aquell monestir, y que tots hem conegut quartels d' Infanteria y Caballeria: derrocats totalment en l' any 1892.

(b) Era únicament Wali; pero li done aquest dictat, perque aixi es conegut quant se parla d' éll. Tourtoulon l' anomena Emir.

Zeit Abuceit (a) construhí,
 Los concellers y los jutges
 En la cambra del Visir,
 Per resoldrer certa causa,
 Tots plegats, s' han reünit.

Uns jauhen sobre catifes
 De Persia; altres en coixíns
 Brodats d' or, ab riques teles
 De Damasch y de Saït (b):
 No se sap, quan tots rahonen,
 Si son udols ó bramits,
 Perque 'l assumpte que tracten
 Els atany y els confundix.

Lo Xefe astut que 'ls domina,
 Home vell y empedernit
 En les creencies musulmiques,
 Y gran privat del Wali;
 Per minvar tan llarga estona
 El devat rëasumix,
 Y aixecanse en mitj la cambra,
 Orgullós els parla així:
 —Ja sabeu, companys caríssims,
 L' encárrech que 'ns feu ahir,
 Abuceit, sobre eixos homens

(a) Abu-Abdalla segons Viardot, ó Aben-Zaed, com escriu Masdeu, vulgarment Zeit, Lo referit Tourtoulon, en sa historia de D. Jaume el Conqueridor, li diu Ben-Zeyan.

N. del A.

(b) Sidón.

Que 'n les maçmorres tenim
Reclusos, ja fa alguns dies,
Per trastornar als vehíns
D' aquesta ciutat volguda;
¡Nostre somniat paradís!
Ab falsos mots y doctrines;
Y del Korá revatint
Les sacres lleys de Mahoma,
Diuen, que prop está el fi
De pedrer aqueste poble,
Anhél de nobles capdills,
Si nostres ulls qu' estan closos
A la veritat, no obrim.
Per tanta embrolla escampada,
Lo castich se fa presís;
Mes si lo rey nos trepija
Lo aprovat y discutit,
Avans que la nóva lluna
Torne pel cel á lluir,
D' abandonar esta terra
Fem jurament dende huí!—

Sobre una planja brunyida
Que d' argent té 'l só y lo brill,
Ha tocat ab una vara
Dos vegades lo Visir.
Dos eunuchs se li presenten
Negres, com negra es la nit,
Casi nuets, puix lo traje
Apenes sos lloms cubrix,

Y demprés d' una çalema,
Han quedat muts y aixerits
Com dos figures de bronze,
Prop la porta del tapiç.
Lo president ab veu alta:
—¡Ha terminat lo juhí!—
Y abaixant á un temps la tésta,
Saluda, y se despedix:
Y els negres fills de la Nubia,
La cortina sostenint
De la entrada de la cambra,
Deixen passar als de dins,
Que á poch á poch abandonen
Lo lloch que 'ls va recullir;
Alguns d' élls prou cavilosos;
Y altres lo cas referint.
Era l' hora en que 's ponía
De la llum l' hermós rubí;
Y per les altes llantérnes
D' aquell casal, indecís
Entrava son raig puríssim,
Llançant lo darrer sospir;
Raig vermell, que illuminava,
Táules, tinters, pergamins.

II

Per los carrers y les plaçes
 Del Guadalaviar (a) la huri,
 Un temps la ciutat aymada
 De Vivar lo noble Syd (b);
 Apenes la llum del día
 Li daurava sos japíns,
 Per totes parts abaixaven
 Homens, y dones, y gichs.
 Vers l' antiga Boatella (c),
 Com polsegós remolí,
 S' han agolpat, esperantne
 A l' horta el poder ixir,
 Tan pronte com illumene
 Lo sol, sos turbans de lli;
 Confontentse ab sa cridória
 L' oració dels muhecíns.

Els gorrans sobre ses portes
 Al cap se senten cluixir,

(a) Nom arabich que vol dir, riu d'aygües cristallines.
Esclapés Hist. de Val.^a

(b) Senyor en musulmá.
Boix Hist. de Val.^a Tomo I. p. 96.

(c) Prop d' esta porta, estava situat lo palau de Zeit
 Abuceit.

*Escolano-Tom. I. Llibre V.
 Diago-Llibre VII. Cap. 29.*

Y la turba sarrahina
S' empelloneja á despit,
Per cercar lo lloch que 'ls porta
Aquell jorn, lo seu desig.
D' ulls de foch y pell morena,
Y en les lluytes aguerrits,
Varies files de braus moros,
Que rodejen als bugíns,
Del palau en lo gran pati
Están formats y amanits;
Mentres uns altres vigilen
Portes, rastells y camíns,
Pera privar que 'n la plaça,
Penetren los atrevits.
Per baix d' un pórxo d' arcades,
Que dona pas als jardins,
Apareixen varios grupos
De moros, ab trages richs.
Duhen corves cimitarres;
Jaquetons de blau turquí
Ab brodats; babujes grogues,
Y alquicells de llana fins.
Aquesta gent es la colla
De juges, qu' hara han ixit
De la cambra dels tapiços,
Hon estigueren ahir,
De sagellar la sentencia
De dos homens, pel delit,
De rebatir al Profeta
Y rebujar sos escrits.

Darrere d'ells, ab los rostres
 Alegres, pero carpits,
 Caminen á la victoria,
 Que 'ls espera prop d'allí.
 Per D. Artal y D. Blasco
 D'Alagó, son protegits;
 Pero Abuceit ja no escolta
 Paraules, ni prechs d'amichs.
 Lo més jove se diu Pere,
 Y es llech, segons va vestit;
 L'altre 's préber, te més dies;
 Joan de Perosa 's diu.
 Son bressol, fon en Italia;
 Del Pare Francesch d'Asís
 Germans d'habit, y deixebles:
 Y enviats per éll assí,
 Han baixat dende Terol
 Predicant á Jesuchrist;
 Per qual rahó, huí els porten
 Als dos plegats á morir.

III

La sentència confirmada
 Per Abuceit, se cumpli:
 Ans qu' aldebará (a) es perguera
 Per l'horiçont, entre 'ls pichs

(a) Sol en arab.

De les montanyes de Lauro,
 Soltant purnes de rubíns;
 Lo seu boquex melancólich,
 Illuminava en lo mitj
 D' un camp, alfombrat d' ortigues,
 Carts silvestres y pedrischs,
 Dos escapsats; dos víctimes
 Del fanatisme muslim;
 Coronant ses nües téstes
 Les flors del citró sencill,
 Qu' entre les pedres ixien
 A pomells, com blanch gesmil! (a)

IV

— En mans de lo Rey D. Jaume,
 Abuceit, arrepentit
 D' aquelles morts tan injustes;
 Obedencia en Alcanyic
 Li jurava 'ls seus mandatos,
 Y tractes, y lleys cumplir;
 — Declarantse de la iglesia
 Fill obedient y sumis.

Set anys demprés, quant Valencia,
 El d' Aragó conquerix,

(a) Les Reliquies de Sant Joan de Perosa y Sant Pere de Saxoferrato, qual festa senyala lo Calendari de Valencia lo día 29 d' Agost, estant en Terol.

Trionfant de la mitja lluna
 Lo signe sagrat de Christ;
 En lo casal d' aquell moro
 Tan superp y tan alliu,
 Que de 'ls vergers de Ruçafa
 Era el palau més garrít;
 Lo silenci de les tombes,
 Reynava de murs á dins.

Un cavaller de bell rostre,
 De trage y capell molt rich,
 Agenollat s' encontrava
 Dins la cambra de 'ls juhíns,
 Pasant sa mirada trista
 Per parets, trespol y pis.
 —¡Sét anys—deya—qu' á n' est' hora,
 Y en aquest lloch qu' hara estich,
 Firmava jo la sentencia
 D' aquells frares benehíts!...
 En memoria de 'ls mateixos
 Faré un temple construir!
 Y aquesta será sa casa
 Pera que pregunen per mí! (a)

Lo sol, també 's recullia
 A son daurat camaril,
 Entre boyres rogencoses

(a) En lo mateix lloch fon soterrat lo dit Abuceit, qual llápida de márbre blanch, conserven fins hui en lo sotacor, les monjes de la Puritat y Sant Jaume; y en lo carrer d' este Sant, tenen lo Convent dende l' any 1854.

Encerclat y confundit.
Per les altes claravoyes
De pilars alabastríns,
Y finestres mal tancades,
Parpallejava indecís,
Contornejant la figura
D' aquell moro penedit,
Que arrogant, se destacava
Sobre 'ls murs d' aquell recint..

1882.

OFRENA ⁽⁶⁾

Consolatrix afflictorum,
ora pro nobis.

Jo soch, oh Mare sagrada
Lo més humil trovador,
Que ab sa llira destemplada,
Volguera en esta diada,
Compondret un cant d' amor.

Destemplada, sense veus,
Reblida de dessenganys,
A Tú acudix, com ho veus,
Cercant aqueixos ulls teus,
Que son balsem de mos planys.

Quant era nin, ja 't volia;
De llavors t' adorava,
Y en lo teu nom me gojava,
Quant lo dolça mare mía
A recarte m' ensenyava.

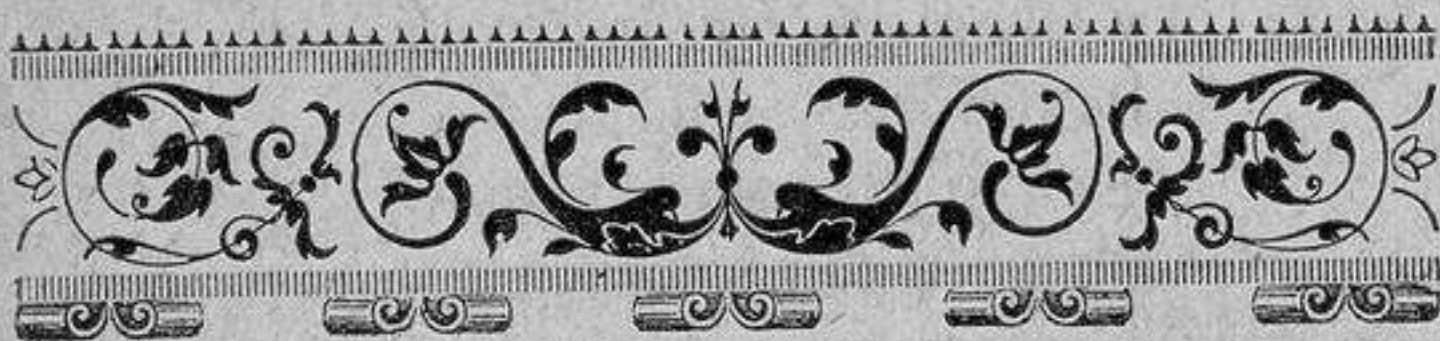
Dempres en ma joventut
Y en ma plena etat viril,
Quant vaig á ton camaril,
Adore ta gran virtut,
Y admire tes gracies mil.

Quant la néu de la tardor
Blanqueje ma cabellera,
Y al cel me cride 'l Senyor,
En aquell' hora darrera
No me deixe ton favor.

Garlanda de roses belles
Te fa huy *Lo Rat-Penat*;
Son flayroses y novelles;
¡Qui poguera, qui com elles
Lloarte 'n ton Patronat!

Sense brill, molt gicoteta,
Com silvestre violeta,
Que 'n la montanya se cria,
Del cor de este humil poeta,
Accepta esta flor, María.

L' AZUCENA ⁽⁷⁾

FLOR DEDICADA À LA SENYORETA
IRENE LLORENTE Y FALCÓ

ALLÀ en les serres de Palestina,
Ahon viu lo cedro y creix l' alcina
Y les poncelles
Son més vermelles,
Lo vent puríssim, lo cel radiant;
Un niu havia, baix d' una lloma,
Hont anihuava blanca coloma
De dols encant.

Voltat de roures, llors y oliveres,
 Ombra li daben les datileres,
     Fruytes daurades
     Molt ensucrades,
 Pel temps benigne de la tardor;
 Perfums y gales la primavera,
 Pluja d' estreles la blava esfera,
     Lo sol calor.

Dos vellets pares tan sols tenia,
 Humil y casta ab ells vivia;
     No era gens rica,
     Mes sí bonica,
 D' ànima y rostre de serafi;
 Era daurada sa cabellera,
 Alta y garrida com la palmera
     Del Sinai.

Una vesprada la fel coloma
 La font deixaba de l' alta lloma,
     Y per l' arbreda
     Alegre 's queda
 Buscant los lliris, d' assí enllá;
 Mes al cullirne la flor blavenca,
 L' aigua del cànter, que cau y es trenca
     Se li enramá.

Tota pauruga y al par plorosa,
 Aquella verge pura y graciosa,
     Que de María
     Lo nom tenia,

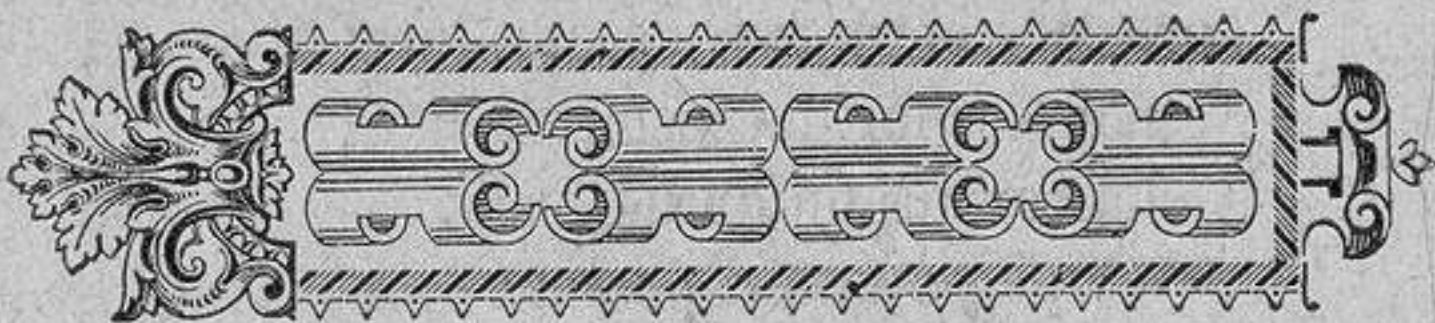

Tornant enrere, cercant la flor,
Notá que 'l liri tronjat estava,
Qu' altra floreta per ell brotava
De més blancor.

Fon l' azucena, goig de Maria,
Que d' aquell aigua naixcut había;
Flor misteriosa
Bella y flayrosa,
Que d' esmeragda les branques té;
Ceptre qu' adopta la Verge pura,
Pera ensenyarnos que ab má segura
Guarda la fe.

Dende llavors que á la azucena
També li diuen la Nazarena;
De Palestina
Flor es divina:
Símbol y ensenya de puritat;
De Sans y Vergens flor estimada;
Per ço á Maria sempre li agrada
La castitat.

SENSE MARCH ⁽⁸⁾

QUADRET DEDICAT À MON AMICH LO DISTINGUIT
ESCRITOR JOSEPH F. SANMARTÍN Y AGUIRRE

~~~~~

BELL es lo fondo: ruent
Comensa á sortir lo sol
Entre núbols d' or y argent,
Mentres l' aucellet content
Aixeca llauger lo vol.

Allá dins, en llontanansa,
Perdentse entre la malea
Los cims de l' alta Judea,
Banyen sos peus, hon s' atansa,
L' hermós llach de Galilea.

Més ensá, blanca caseta,
Com la flor del jesmiler;
La corona un datiler,
Y una pomposa parreta
Li fa á la porta dosser.

Baix l' ombra del emparrat,
Que, fent pabellons, s' en baixa,
Un banch de fuster aviat
Ab lo martell, serra y l' aixa;
Un hom jove atrafagat,

Planejant un cabiró;
En terra un nen, que fa ralles
Y creus d' un negre tió;
Tronchs y branques amuntó,
Y un grapat de barumballes.

Filant, modesta y graciosa,
Sentada prop del fuster,
Hiá una jove ab sa filosa;
Junt als dos, la vara hermosa,
Florida, del armeler.

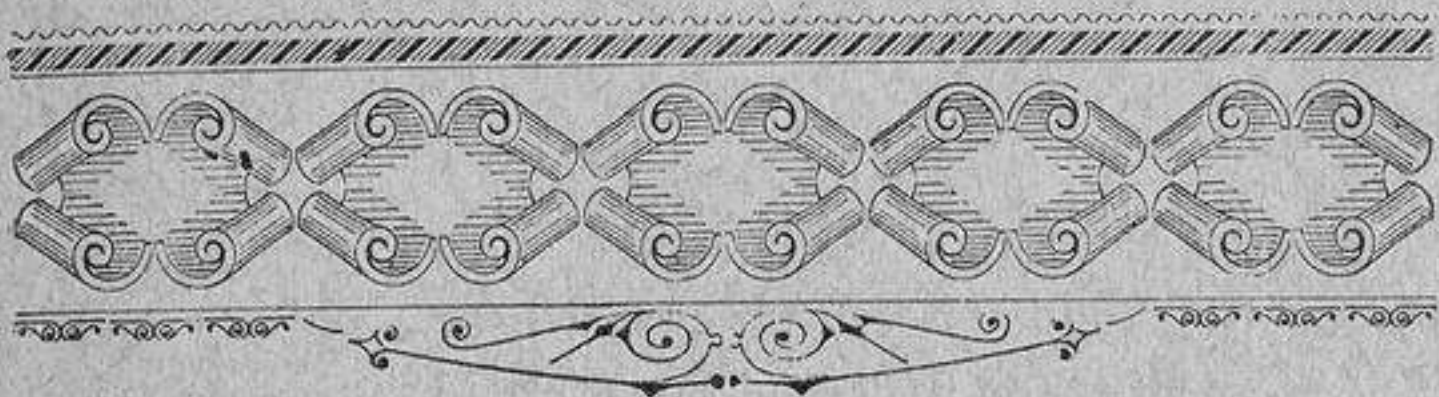
Dirás, al vore 'l paisage,
Que tot encanta, y tot viu,
Mar y cel, plana y boscage;
Fins l' Etern guayta y sonriu
Entre 'ls núbols del celage!

.
.

Encara qu' está mal fet,
Puix un Rubens no soch jo,
Te dedique este quadret;
Disme la teua opinió:
Si es ó nó de Nazaret
Nostre bon Sant y Patró.

1894.

TALEM DE FLORS ⁽⁹⁾

ROMANS HISTÓRICH

—304—

PREMIAT AB UNA PLOMA D' ARGENT EN LOS JOCHS
FLORALS DE «LO RAT-PENAT», DEL ANY 1887.

I

ESTÉM en una vesprada
Del fredós y cru Giner;
La vesprada es nebulosa
Y gelat xiula lo vent.
Los pochs cristians qu' en Valencia
Guarden lo tressor immens

De fe y de pietat cristiana
 Qu' els portaren los primers
 Dexebles d' aquell Apóstol
 Qu' en Saragosa estigué;
 Pauruchs, muts y silenciosos,
 Caminen, d' angunia plens,
 Vers la via de *Saguntum* (a);
 Y mesclantse entre 'ls infels
 Que pasant lo Túria (b), corren
 En busca dels forasters
 Que dende *Cesaraugusta*
 Han arribat fa poch temps;
 Apleguen fins al hostaje (c)
 Hon están los presoners.

Sens temor de qu' els coneguen,
 Puix poden ser descoberts,
 Creuhant pel mitj de los guardes,
 Donant al mon son secret,
 Als peus del bisbe Valeri
 Y del seu diacá Vicent,
 S' agenollen, demanantlos

(a) En aquell temps ja se anomenava aixís, demprés carrer de Molvedre, y ultimadament de Sagunto.

Boix., Hist. de Val.^a

(b) Debíen exir per la porta del Sol, huy de la Trinitat, derrocada, única que per esta part tenia la muralla romana en aquell sigle.

(c) Fins huy se conserva per tradició un hostel en lo carrer de Sagunto, ahon se veu encara una columna de buscarró d' estil romá, y es ahon estigueren loixats una nit Sant Vicent y Sant Valeri.

Sa benedicció al ensemps:
 Mes de sopte espentollegen,
 S' arremolina la gent,
 Uns se 'n fugen, altres xillen;
 La mare busca 'l seu nen,
 Que cau entre les onades
 D' aquell torbelli furent:
 —¡Per los presos! ¡per los presos!—
 Crida la canalla infel;
 Quant obrin pas, y es presenta
 Entre un axam de guerrers,
 Lo centurió que cabalca
 Damunt de poltro supèrb.

Fan cercle; guarden silenci;
 Avansa lo pregoner,
 Y diu als que 'l volten, aixina:
 —«Salut al César y al Deus
 Que nostra llar protejixen:
 Valencians, vos fas saber
 Que ordena Daciá 'l pro-cónsul,
 Del distrit tarraconens
 Governador, baix lo mando
 De Diocleciá 'l prepotent,
 Nostre César, qu' els Deus guarden,
 Ab Maximiliá l' excels,
 Company seu en tot l' imperi,
 Pera castich y escarment
 D' eixos que cristians se diuen;
 Qu' enseguida els presoners

Qu' ham portat de Saragosa,
 Siguen jugats davant d' ell
 En públich, llá, en lo pretori,
 Y si no cremen encens
 En les ares de Diana,
 Y á son mandat son esquerps,
 Sufrirán en aquest día
 Los més refinats torments.»

Al escoltar les paraules
 Del terrible misatger,
 Que tal novetat pregona,
 Lo Bisbe y Vicent á un temps
 Diuen, los ulls aixecantne
 A la bóveda celest:
 —¡Qué ditja será la nostra,
 Si morim per esta fe,
 Que ompli nostres cors de gloria!
 ¡Lloat, lloat siga Deu!—

II

Esguellades les sandalies
 Que mitj deixen vore els peus;
 Manslligats ab ferro y cordes,
 Esquinsats sos vestiments,
 A la ciutat conduixen
 Als il-lustres presoners.

Mes que dur, los arroseguen;
No s' escolta ni un gemech;
Caminen al sacrifici
Com dos mansissims anyells.

La fesomia del Bisbe,
Venerable, pobre vell,
Ab sa llarga barbellera
Blanquejada per la neu
Dels anys, y la pols, contrasta
D' un modo tan dolsament
Ab la del jove fill d' Osca,
De ros y encrespat cabell;
Se destaquen tan hermoses
Per damunt del formiguer,
De caps, de cascos y llanses,
Com si entre mitj d' albarsers,
Posaren blanca atzucena
Dintre d' un daurat piger,
Entrellassada á la fina
Rosa de color vermell.

La polseguera que mouen
Los d' á caball y els d' á peu,
Rodejant les nobles víctimes,
Blasfemant ab fortes veus
De la religió cristiana;
Lo só que fa 'l trompeter;
Los colps de llanses y espases,
Que joquen al moviment

Dels soldats, en les rodeles
 Y cascos de dur acer;
 Los xiulits de la canalla
 Y els empellons de la gent,
 Com si portaren en trionfo
 Del César romá les lleys;
 No interrompixen la marxa
 D' aquells héroes de la fe,
 Ni sos esguarts, qu' están fixos,
 En lo blau del firmament,
 Se distrauen per mirarne
 Tal rebombori y tropell.

Així arriben fins la plasa
 Del Temple del falsos Deus (a):
 Molt prop d' ella hiá una carcere (b)
 D' altes y negres parets,
 Y en ella als mártirs enclouen
 Fins lo sol del jorn vinent.

III

Es molt freda la diada
 Del nou jorn, quant amaneix;
 Més tart se desfán les boyres

(a) Lo temple qu' alçá en Valencia Gneyo Scipió y dedicá á Diana, ha segut convertit en iglesia major.
Claudi. Clem. Tab. Cron. de Val.^a fol. 105.

(b) Presó de Sant Valeri y Sant Vicent, plassa de l'Almoyna.

Al raig d' un sol esplendent;
 Auguri que solemnisa
 Lo triomf dels mártirs primers.

Está l' atri del pretori (a)
 Gom á gom de gentils plé,
 Qu' impacients aguarden l' hora,
 Que surta lo president.
 Confosos ab ells, no hi manquen
 Los amichs dels presoners,
 Mentres altres junt á aquestos,
 No 'ls s' han deixat un moment.

Precedit de legionaris
 Lo pro-cónsul apareix,
 Ab sa clámide de porpra
 Y en son front lo vert llorer.
 Fornits lictors lo rodejen,
 Abrahonat portant lo feix
 De vares, que representen
 A la justicia, á la lley,
 Y l' áliga del imperi
 Corona son roig dosser.
 Los caballets, les corrioles,
 Les cordes, lo foch ardent,
 Los sacerdots y les víctimes
 Tot está apunt y prop de éll.

(a) En altre temps, había un oratori en lo carrer de les Avel·lanes, casa números 11 y 13, en la que se diu, estigué lo tribunal de Dacia.

Sentat en la rica *sedia*,
 Fa portarse fins als peus
 Dels grahons de sa tribuna,
 Als ditjosos presoners;
 Y ab los més delicats termes
 Així li parla al més vell:
 —Foll deus estar, ¡oh Valeri!
 Al esmentar ja fa temps,
 Quant tenint ja tantes canes
 Y tants alifachs com tens,
 No abjures d' eixes doctrines
 Qu' et posen tan malament,
 Podent tindre una vellesa
 Tranquila, si á mí me creus.—

Y girantse vers al jove,
 D' esta manera 'l mamprén:
 —Y tú, fill meu, en qui admire
 Joventut, discreció, y veig
 En la teua sanch nobleça (a);
 En veritat, no comprench
 Cóm vullgues ser tan fanátich
 D' eixa secta, que sols té
 A un home que, segons diuen,
 Morí en afrontosa creu.
 Vine y adora als meus idols,
 A la Deesa crema encens,
 Que favors á ta persona
 Sabré oferir ab ecxés.

(a) Acta del interrogatori.

Vine, fill, y no te oposes
 A lo que diu mon decret:
 Empero si 'm fas la contra
 Y no tems lo meu consell,
 Vas á finir sense treua
 En mitj dels meus durs torments:—

Lo venerable Valeri,
 Que no pot soptadament
 Contestar ab valentía,
 Tal com Daciá se mereix,
 Per impedirliu sa llengua (a),
 Puix que geni prou ne té;
 Ordena que li conteste
 Lo jove diacá Vicent.
 —No cregues, diu lo levita,
 Qu' em fas pahor y que tem
 A tes folles amenaces,
 Ni á los teus castichs molt menys;
 No hiá ditja que s' iguale (b)
 Ni en lo mon major plaher,
 Que morir per eixe Cristo,
 Rey de la terra y del cel.—
 —¡Calla, malvat! Daciá crida;
 Porteulo al *potro* al moment (c);

(a) Era un poch tartamut.

(b) Actes del martiri.

(c) Torment que consistía en fer estirar los nervis del martir estant penjat.

Y si allí no se retracta,
Sens compasió l' estireu!

A eixe agüelo miserable,
Tragáumel del lloch aquest,
Y al primer raig de l' aubada,
A Ripacurtia (a) el dureu,
Escoltat per legionaris
Que cumplixquen mon intent,
Puix me plau que en lo desterro
Finixca tan torpe vell.—

IV

Lo xillar de les corrioles
Fa esgarrifar á la gent,
Que contempla esbalahida
Aquell castich tan cruel,
Puix sent cruixir del Sant Màrtir
Hossos y nervis á un temps.
—¿Qué penses?—diu lo pro-cònsul,
Renuncia, no sigues terch.—
—¿Qué pense? Vicent contesta,
Qu' estich més fort y més ferm
En Jesucrist, y quant vullgues
Pots disposar més torments.—

(a) Huy Ribagorza en castellá. Territori d' Aragó junt als Perineus.

—Jo 't faré minvar les forses
Ab ralls de ferro y d' acer.—
Los sayons, que tot ho escolten,
No esperen lo según prech,
Y les espales del Màrtir
Ab los garfis han obert.
Les gotes de sanch que cauen
Als rajols del paviment,
A la llum d' un sol claríssim
Pareixent porprats clavells,
Que ab sa flayror primerenca
Enfortixen los arréls,
D' aqueixa terra feconda,
Del cristianisme verger.

Lo pretor se desespera
Per la constansa que veu,
En aquell hom, que de llagues
Té lo seu cos tot rublert.
Lo Màrtir sonriu y es burla
Dels sayons y dels torments,
Y lo poble 's maravella
D' aquell portentós succés.

Bramant com fera salvaje,
Daciá s' ha posat en peu,
Y pensant que no pot vencer
Aquell que home no pareix,
Ordena qu' en llit de ferro
Siga torrat á foch lent.

V

Los carbons están encesos;
 Lo públich está suspens;
 Lo tirá, qu' es desespera
 Fa senyal que siga estés,
 Y les carns del Màrtir frijen
 Sobre aquell ferro brussent.
 —Senyor—esclama la víctima
 Axecant los ulls al cel—
 Rendides gracies vos done
 Si aixina purifiquéu
 L' ànima meua, qu' es vostra,
 Ab este foch, que no sent,
 Pera que neta s' en puje
 A vostre reynat etern!—
 Los soldats, qu' entorn lo volten
 Han escoltat aqueix prech,
 Y admirant la fortalesa
 Del Màrtir, com un portent,
 Transportats d' un entusiasme
 Qu' explicar no poden ells,
 Clamen al ensemps qu' el poble:
 —«¡Gran es dels cristians lo Deu!»—
 Temerós d' un gran desori,
 Abandona 'l president
 Lo tribunal, ordenantlos

Qu' al calabós més estret (a)
Siga portat aquell home,
Fins qu' es muiga sens remey.

VI

Celéstiques armonies
De melódichs instruments,
Han oit los centineles
Que guarden al presoner,
Asombrats d' aquestos cántichs
Y de la llum esplendent
Que surtix de la foscuria
D' aquelles altes parets,
Tots temerosos aguayten
Per lo forat que sols té
Aquell abim de brutesa
Trasformat en rich verger.
Sorpresos queden al vore
Al Màrtir, robust y ferm,
Curat de tantes ferides,
Plé de vida y sorrissent;
Los ferros qu' als peus tenia,
Grava, ripios y cantells,
Trasformats en flors hermoses
De flayrós y pur alé.

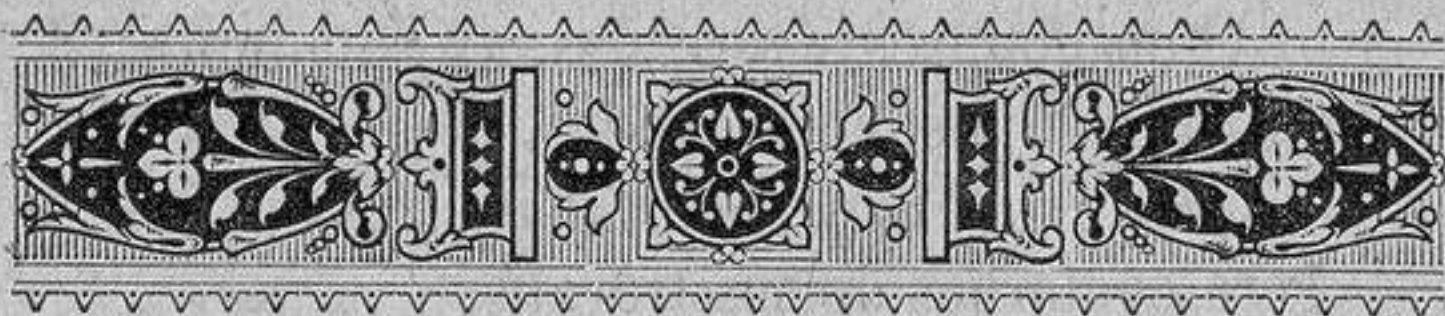
(a) Part d' este calabós se veu en lo Convent de Santa Tecla, prop de la Roqueta.

Esta nova maravella,
Que admira á tots y sorprén,
Convertix al cristianisme
Als soldats y al carceller.
Daciá, qu' enterat se trova
Del sucehit, y que tem
Altres pijors conseqüencies,
Vol acabar en aquell
D' un modo estrany per la forma,
Y no usat en aquell temps,
Fa publicar per les places,
Que van á traure á Vicent
Del calabós, y á posarlo
En llit de ploma d' aucell,
Donantli tracte de príncep
Ab molt cuidado y conreu.

Al rebre tan fausta nova,
Acudixen en tropell
Los cristians ab los curiosos,
Per enterarse del fet;
Y li porten teles fines,
Esencias, brodats mantells,
Un tálem per que descanse
Tan bla y suau com puga ser;
Ab les flors més oloroses
Que dona 'l jardí en invern.
Pero apenes lo Sant Mártir
Descansa en lo llit aquell,
Son ánima benhaurada
Volá al paradís etern.

Son cos resplandix de gloria
Com llum del auba naixent,
Exalant dolços aromes
Qu' embaumen cambra y carrer,
Més qu' els rams y les esencias
De qu' está casi cubert.
Himnes los cristians entonen
De lloansa, que ab l' encens
Y els perfums de les garlandes,
Pujen com núbols al cel.

AMOROSA ^(a)

À MON AMICH VÍCTOR IRANZO

(RECORTS)

¡No tornarán!

SALTANT los jarcos de les fontetes,
Que serpentejen amunt y avall,
Per los ribatges d' aquella noble
Y antiga Edeta: cercant lo plá

(a) Publicada en la Revista Catalana *La Renaixensa*,
Any XI. Tom. I. n.º I.

Ahon d'altres sigles, fins hui se admira,
De márbre rústich un pedestal;
Un jorn ixquerem, fugint del poble,
Pera contarnos dolsos trevalls.

Com la parella d'aucells que aniuha
Al fons ombrivol dels arbres grans,
Y per ses branques juntets se diuen
Tentres coloquis d'amor cantant;

Així nosaltres, cansats de correr
Entre les vinyes, romers y esparts;
Se detinguerem buscant la sombra,
Als peus del arbre símbol de pau.

Tú t'aclojares; y ab tes faldilles
De lila y rosa ilustrós percal,
Un lloch em feres pera sentarme,
Plé d'alegríes, al teu costat.

Tes crenges soltes qu'el vent movía
Per les espales sentí roçar;
Els dos teníem les mans juntetes;
Fixos, molt fixos nostres esguarts;

Lo cel estava blau y sens núbols:
Lo sol lluïa per l'ample espay
D'or y de grana sa cabellera,
Que llum y vida dona á los camps.

Místich silenci nos rodejava;
Sols se sentía per lo barranch,
La bullidora fresca fonteta
Que mormolava riuhet avall.

Fidel parella de cadarneres,
Prop de nosaltres vingué á parar:
¡Que de carinyos llavors se dién
Sos bechs juntantne de quant en quant!

.
.

Mes al soltarme de tes manetes,
Perque ja en casa n' erem estranys,
Dos blanques perles, per tes hermoses
Vermelles galtes varen rodar.

¡Cálçer puríssim de mel d' Himeto,
Foren tos llabis de roig coral,
Ahon se pergueren aquelles gotes
Qu' en aquell' hora volguí besar!

—¡Foll!—em digueres, girant la cara,
Fugint llaugera del meu costat!
Volguí agafarte y á un temps vaig vore
Cubrint ton rostre lo debantal!

Lo vent gronxava les oliveres;
Les aus volaren fins lo seu cáu;

Hagué una estona de breu silenci;
Ni es bellugava lo vert fullam:

Mes va interrompre süa roído
Aquella calma tan sepulcral:
No sé com era; pero recorde
Llavors qu' el eco lo va copiar.

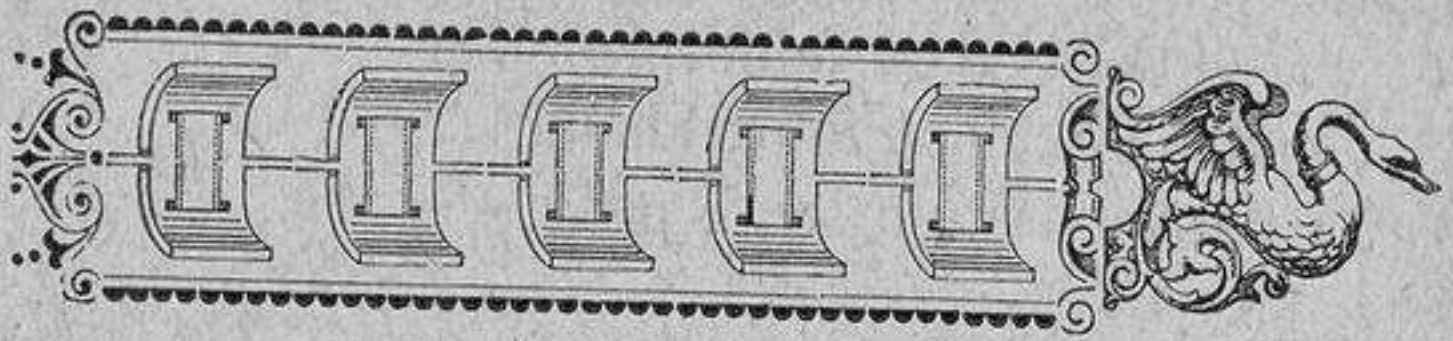
Per dos vegades torná á sentirse,
Y al fi es va perdre, süa! süa!
Be prou qu' esmente tan bella estona!
Aquelles runes y aquelles valls!

Dins de ma cambra, per la vesprada,
Quant lo sol busca son llit daurat,
Vers les flayroses y altives serres
Que un jorn pasarem de dolç encant;

Dos tendres llágrimes dels ulls sen ixen,
Que se confonen ab lo meu plany,
Al esmentarne que no te mire;
Al recordarme que ja enjamay

Aquelles hores
Tan falagueres,
Nineta meua,
No tornarán!

¡SEMPRE 'T VOLDRÉ!

PER més que 'm fuixques, ma dolsa aymía;
Per més, que 'm digues, tant nit com día,
Sempre ab despreci—Ja no te vullch!—
Ta bella image fotografiada,
Está per sempre molt ben guardada,
Dins les ninetes de los meus ulls.

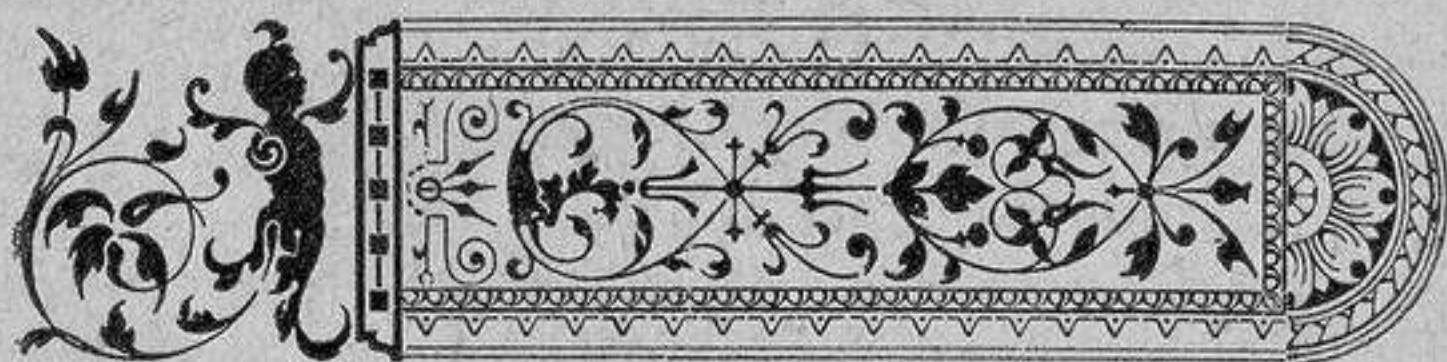
Y si me mata tan llarch martiri,
Qu' este 's sens ducte lo teu deliri;
Diré, als que vinguen cercantme, així:

«¿Volen coneixer la despiadada?
Mos ulls retenen fotografiada.
A la traidora que 'm fa patir!»

Quant més ofenses reb de tos llabis,
Trobe més dolsos los tals agrabis,
Que al cor eixamplen, dona cruel!
No te detingues, déixam sens vida;
Quant més enfoneses, ay! la ferida,
Molt més encara sempre 't voldré!

1881.

EN UN PALMITO ⁽¹⁰⁾

POESÍA LLOREJADA EN LOS JOCHS FLORALS
DE 1893 (a)

FELICITAT

LA esbelta palmera, palmito es de l'horta,
Que agrunsa ab ses paumes dels camps la
Dels lliris y roses aromes transporta, (flayror;
Als cims de les ditjes, als nius del amor.

Així ton palmito, gentil Josefina,
Nos porta alenades de roses y llirs:
¡Perfume per sempre sa essencia divina,
Los cims de tes ditjes ab dolsos sospirs!

(a) Publicada en l'Almanach de *Les Provincies* de 1894.

ALBADA

HERMOSA giqueta,
Valenciana flor,
Escolta discreta
Los cants d' este cor.

Rumbejen tes galtes, les roses bermelles;
Guarnixen ta boca, capolls de jesmil;
Dins d' ella formaren la mel les abelles;
Ton cos es palmera flayrosa y gentil.

De l' au cantadora
Son los teus arrulls;
Lo sol y l' aurora
Pintaren tos ulls.

¡CÒR DE PENYA!

Així com l' aygua que se despenya
Per la cascada d' un clar riuhet,
Y á la manera qu' al fons arriba,
Va convertintse en llach imens;
Així maymia, la primer volta
Que vaig mirarte, així creixqué
L' amor puríssim, que va inflamarme
Lo fons sensible de lo cor meu!

Mes de passada, volguera dirte,
Qu' á la manera qu' el brau torrent
Se precepita sobre les penyes,
Y allá en la plaja del mar se pert;
També 't pergueres entre les ones
Tempestuoses d' eixa Babel,
Que huí en lo día gran mon li diuen,
Ahon tot se trova manco la fe.

Ton cor es roca que no forada,
La fresca gota del clar riuhet;
Penyó ahon s' estellen, les náus ditjoses
Que 'l mar bressola d' un amor ver;
Mon cor es náuxer qu' en ell s' agita,
Lo port cercantne ja fa molt temps;
Ni un far encontra que l' allumene...
Tot es foscuria... tot es desert!

1894.

TES POLQUES D' OR ^(a)

I

PAREIX que encara te mire!
Era per lo mes d' Agost,
Había festa en un poble;
Y allí acudirem els dos
Sense saber qu' allí estavem;
¡Ho sabien nostres cors!
Jo voltava per la plassa,
Com aquell ferit colom,

(a) Almanach de *Les Provinces* de 1886.

Que atolondrat revoleja
Per lo ramage del bosch,
Sense concert ni sosiego
Buscant un segur repós,
Pera curar ses ferides
Y allaugerar son dolor.

Així vaig pasar un rato:
Ixqué al fi la procesó;
Y al reflet de les llanternes
Del Sant Cristo portentós,
Y rojes llums de *bengala*
Que 's pareixien al sol,
En mitj d' aquelles onades
De caps de vermells colors;
Eclipsant á les estreles,
Brillaren tes polques d' or,
Com dos llucers hermosíssims
Penjats en lo blau trespol.

Al punt, com náuxer que busca
La llum del far que te prop;
Creuant aquell rimbombori,
Portantme en alt y á empellons,
Y mos ulls fixos que fixos
En l' estrela del seu nort,
Al teu costat me vaig vore,
¡Aymada de lo meu cor!

II

Poch demprés, ab tes amigues,
Del teu poble lo retorn
Cercaves per dins de l'horta,
Y ab tendrosa conmoció,
Bambolejant lo palmito
Y aquell pom d'hermoses flors,
Me dies quan te alluntaves:
—¡Adeu sigau, mon amor!—

Jo pují dalt d'una riba
Molt alta, que había prop
D'aquell camp de bresquilleres,
Siti de dolsos recorts,
Y et vea com una fada,
Com fantástica visió,
Pasar per baix les moreres,
Donant al vent la flayror
Que repartien tos llabis,
De ton alé delitós.

Demprés, ja no t'escoltava;
Allá lluny, sols la remor
Quedá de la gent del poble,
Y els trons del castell de fochs.

La lluna guaytà la cara,
 Y al seu esguart misteriós,
 Que per punts resplandeixia
 Reblint l'espai de clarors;
 Per entre mitj del brancage
 Dels tarongers y dels oms,
 Que 'l ventijol agrunsava,
 Brillaren tes polques d'or,
 Com per la nit les fosfòriques
 Ninetes del peix blavós,
 Espurnejen á flor d'aygua
 En lo llach del tranquil port.

III

Ahir vaig tornar al poble;
 Lo vaig trobar silenciós;
 Sense llums y sense aromes,
 ¡Havía pasat ja tot!
 La campana de la iglesia
 Remembrava la oració;
 Lo fullám d'aquella arbreda
 Bresolava el ventijol;
 Brillava també la lluna,
 Pero no tes polques d'or!

1884.

ANYORANÇES

A...

I

No vages ab tes amigues
Los dumenges á pasar
Les vesprades á les eres
Ahon hiá músiques y balls:
Hiá fadrins que sempre busquen
Del amor lo tendre llaç,
Y los teus ulls comprometen
Al jove que 'ls pot mirar.
Lo mitj riure dels teus llabis,
Enloquix al més incàut;

¡Qué sería si pogueren
Llabis com eixos gojar!
De segur que 's moririen
De plaher ubriacats,
Quant les perles de ta boca
Están dientne, jo tam!...
Enrecordat de les festes
Joyoses de lo teu sant,
Que 'm jurares que 'm voldries,
Ara y sempre més que may!

II

Tampoch vages á les serres
Solitaries, ni á les valls,
Que algún pastor pot parlarte
D' amoretes y d' enganys.
Allí hiá moltes çarceres
Y argilagues del boscám,
Y es molt fácil que te punjes
Ab son ramells empüats,
O resbalant per los singles
Te caygueres rochs avall,
Nafrante ta hermosa cara
Que 's mon anhel desijat.
Llavors diría ta mare
Que 'm venies á buscar,
Y per ma culpa, dolenta
Tornaves al teu resguart.

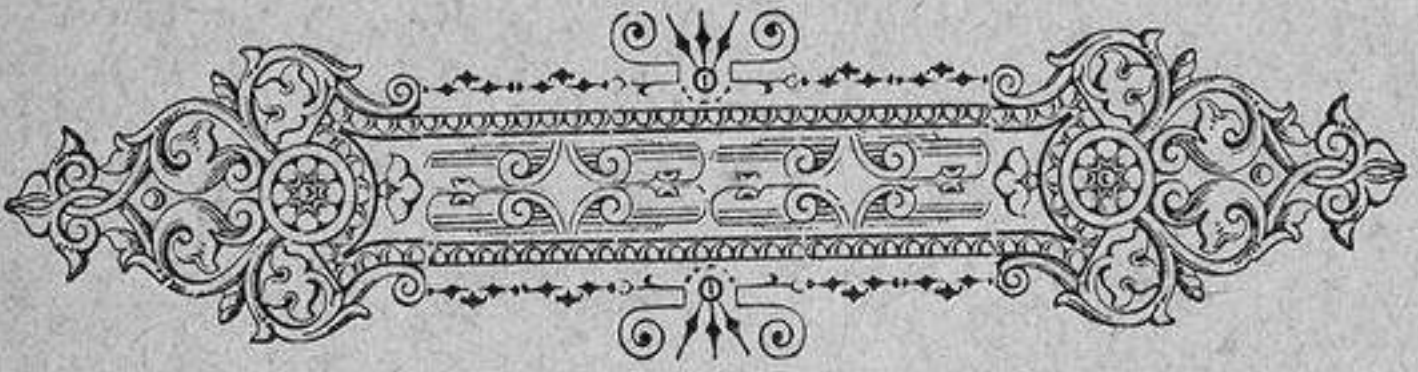
Deixa que 'l mal temps s' enfonse
 Ab ses plujes, trons y llamps;
 Demprés d' una gran tempesta
 Lo sol surtix més radiant.

III

Si vas á misa darrera,
 No te tingues que posar
 Aquelles polques daurades,
 Ni menys lo ilustrós brial.
 Si vistosa vas per fora,
 Portes lo cor endolat,
 Y estás, com tórtora viuda,
 Soleta en lo mitj del camp.
 Ves á la misa del alba,
 Qu' enjamay puguen mirar,
 Si dus blanca espartenyeta
 O faldilles de parcal;
 Tapat, que t' han de coneixer
 Que per la nit has plorat,
 Puix los teus ulls ho declaren,
 De rogencosos qu' están:
 Que plores dende m' ausencia,
 La gent ho diu per ahon vas;
 Y em sembla, ma dolsa aymía,
 Que diuen la veritat!

1889.

¡IN Y O R!

A...

E la rahó qu' en tal dolor m' empeny
Amor ho sap quina es la causa estada.

AUSIAS MARCH
(*Cants de amor. I*).

YEUS eixa lluna blanca y hermosa,
Que rebervera de nit al cel?
Es la mateixa que silenciosa,
Cubrix ta casa de místich vel!

Es la mateixa de la vesprada
Que 's desifraren nostres amors.
D' Orient eixia tota voltada
Per daurat cercle de resplandors!

Es la mateixa que 'm sorprenia
Cercant les reixes del teu casal;
La que traidora tos ulls fería
Quant agüaytaves pel finestral!

La qu' escoltava sospirs y agravis,
Cants y alegríes dolses y breus;
La que va vore juntar mos llabis,
D' amor ensesos, als llabis teus!

Los secrets guarda dels que se volen,
Be minve ó creixca sa plenitut;
Ella illumena dels que se moren
L' ombra gelada del ataut!

Romeu que busca la desitjada
Mansió darrera de lo seu fi,
Portant son ánima atrafagada
Per les angunies d' un llarch camí;

Així camina, mon cor, maymía;
Desde t' ausencia que vist de dol;
Si avans no el mata la melengía,
¿Cóm podrá viure sense consol?

Al camp no trobe les flors tan belles,
Pareix que tinga lo sol un vel;
La mel més dolsa de les abelles,
Sembla á mos llabis amarga fel!

TORNADA

¿Veus eixa llantia pura y hermosa,
Al cel voltada de resplandors?
Es la mateixa que silenciosa
Sorprengué un día nostres amors.

Mírala sempre quant ix vermella
Entre la escuma del mar llatí;
També yo em fixe llavors ab ella;
Dirás que plora per tú y per mí!

1889.

¡LLÁGRIMES!

Nec literarum pudeat: qui viderit illas,
—De lacrimis factas sentiat esse meis.

OVIDIO

QUANT comensa á dominar
En mon pit lo sentiment,
Que t' ausencia em fa brotar,
Lo bálsem que 'l sol curar,
Es l' escriure tot quant sent!

Versos fas y en molta por
De que me 'ls veja ningú;
Son esqueixos del meu cor,
Que garde com un tressor,
Ronegament pera tú!

Alguna monomania,
Y borrons molt amenut
Vorás en ells, dolsa aymía:
¡Llágrimes que m' han caygut
Fil á fil, quant t' escribía!

1889.

INTIMA

QUÁNT te vullech, aymada mía!
Nostre amor fon raig de sol
Que durá tan sols un día:
Vine, y tornam lo consol!
Que me muych de melengía!

Vine y fesme recordar
Ab tes gracias engiceres,
Aquelles nits plahenteres
Tranquiles, de vora mar,
Y aquell cant de cadarneres!

Vine, torném al boscage
Unint de nou nostres llassos;
Baix del ombrivol ramage,
Gronxaré ta bella image
Adorminte en los meus brassos.

¡Si llavors te abrassava,
Quantes vegades sentia
Com lo teu pit se eixamplava,
Y la tórtora plorava
De la enveja que 'ns tenia!

Y te ensomnie de nit,
Que 't sent vindre poch á poch
Com celest visió al meu llit,
De gases lo cos cenyit,
Y en tos ulls dos sols de foch!

Y de sopte, cautelosa,
Y ab passió voluptuosa,
Lo teu sí de rosa y neu,
Sent oprimir sobre 'l meu
Abrassantme carinyosa!

Encara sent la flayror
D' eixos tos llabis de mel;
Vine y tornam la calor,
Que sentia ab ton amor,
Que feu de la terra un cel!

.....

Dirán que sempre delire
Perque 'm falten tos arrulls!
¡Qué poch saben quant suspire,
Desde aquell jorn que no mire
Los llamps de tos negres ulls!

1889.

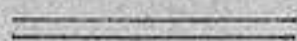
TRES BALADES ⁽¹¹⁾

PREMIADES EN LO CERTÀM DE «LO RAT PENAT»
DEL ANY 1883, AB LO SEGÓN ACCÉSIT
DE LA FLOR NATURAL

BALADA PRIMERA

¡Ay, que n' es morta la nina,
Morta la nina del ram!

VÍCTOR BALAGUER

I

TRES de`Maig ¡qué nit tan bella!
Nit d' albadés y de flors!
Lo cel ras, la lluna clara;
Diréu que natura dorm!
Ni lo fullám de l' arbreda,
Ni del blat la espiga d' or,
Se mouen al bes qu' els doná
Benigne lo ventijol!
La enlluernada fonteta
Que corre per mitj del bosch,

Ab ses dolces armonies
 Fa molt més grat aquell só.
 En lo barranch, lo baladre
 Que florix roig y pompós,
 Se velluga y se entrellassa
 Ab la bosquetana flor,
 Asaborint de son cálcer
 L' aroma més pur y dolç,
 Demostrant, qu' en aquell' hora,
 Y en aquell mistich repós,
 Les ànimes que s' estimen
 Unixen també sos cors,
 Perfumats per les esencies
 Falagueres del amor.

.

Tres de Maig ¡qué nit tan bella!
 ¡Nit d' alba y de flors!

II

Estol de blanques colomes
 Pareix allà en l' horiçont,
 Una vila que 'l riu Xúquer
 Rega sos jardins á doll:
 Té blanquejades torretes,
 Finestrals pintats de roig,
 Blaves portes, reixes verdes,
 Fronteres de mil colors.

La cúpula de la iglesia
 Se destaca dalt de tot,
 Ab ses teules barniçades,
 Com un blavench salomó;
 Lo campanar, les casetes
 Del Calvari y dels Dolors;
 Y les ombres jegantines
 D' aquells ciprers y aquells oms,
 Que viuen entre les cendres
 Dels que foren en lo mon.
 Afegiu ensemps la clara
 Llum y argentins resplandors,
 D' aqueixa estrela divina
 Que de son alt finestró,
 Horta y cel, riu y montanyes,
 Cubrix ab esguart dijós;
 Y complet tindreu lo quadro
 De la vila dels amors.

.

 Tres de Maig ¡qué nit tan bella!
 ¡Nit d' albades y de flors!

III

Fora 'l camp, y junt al poble,
 Bonica, sens pretencions,
 Se destaca una caseta
 Que pareix, per sa blancor,

Banyada per raig de lluna,
Blanca bolva de cotó,
Posada entre llors y paumes
Pera niu de bells coloms.
Una tendra colometa
Dins de la caseta dorm,
Y si bé los ulls té closos,
No te 'ndormit lo seu cor.
Es volguda y adorada,
Y aquell qu' estima, no pot
Tardar en tornar-la á vore,
Molt ans de naixer lo sol.
Per la fila de moreres,
Que 's perden allá en lo bosch
Dels tarongers, va acostantse
Cert remoreig cadenciós
De guitarres, huitavilles,
Clarinet, baix, guitarrons,
Postises, ferrets, pandero...
Y acompasada al grat colp
Del tabalet qu' acompanya,
La enamorada cançó.
Del nocturn vigilant, fosca
La veu s' escolta llavors,
Quant del rellonje repiquen,
Al temps qu' éll canta, les dos.
Fins la pintada alqueria
Han devallat poch á poch,
Fadrins qu' en l' horta se precien
De notables cantadors,

Ab galardes primoroses
 Fetes de roses, y poms
 De clavells, que perfumejen,
 Aquella grata mansió.
 Una cobla molt més dolsa
 Que del Hibla la mel fon,
 En só d' amorosa queixa
 Del casal s' escolta entorn,
 Filla d' eterna anyoransa
 Y de amor mal correspost:

COBLA

«Qu' á un altre tos ulls li parlen
 Y ab tos llabis dones foch,
 No 'm dona á mí cels ni pena
 Mentres jo tinga ton cor!»

.....

Tres de Maig ¡qué nit tan bella!
 ¡Nit d' albades y recorts!

IV

Poch demprés, vers les montanyes,
 La blanca lluna se pon,
 Deixant son ceptre á l' aurora,
 Que ab son mantell de colors
 En lo cel y en la mar blava,
 Anuncia lo próxim jorn.

Per la brusca y alta serra,
Les áligues y los corps
Volen famolenchs, cercantne
Entre 'ls forats dels penyons,
Lo cau que la llebre astuta
Y 'l conillet pahorós,
Fabriquen tapat de broses
Y palmes de margallons.
Dels tronchs de la vella alcina,
Dels garrofers y dels jops,
Ixen á cantar al alba
Cadarneres, rossinyols,
Tórtoras enamorades
Buscant á lo seu espós;
Els anyells y les ovelles
A beure van á les fonts,
Qu' están sempre atapahides
De borts magraners y jonchs;
Sentat en la fresca riba,
Se trova 'l rústich pastor
Ab sa flauteta de canya,
Donant al vent la cançó,
D' aquella pobra doncella
Que brodaba 'l mocador.
Lo polit gall també canta,
Canta 'l teuladí revolt;
Xiula 'l vent; la terra tota,
S' ompli de ventura y goig;
Y 'l mon en pés, canta y mira
Lo crepúscul del nou jorn.

Per lo camí que vingueren,
Ab fraternal germanó,
Retorna la fadrinalla
Al camp ahon n' era fa poch;
Els uns ab dolces rialles,
Pera 'l temps esvenidor,
D' una encisera esperança
Abrussa en son pit lo foch;
Altres duen traspassades
Les ànimes de tristor,
Al esmentar que moriren
Falagueres il-lusions!
A manera que se allunya,
La veu d' aquells cantadors,
En un altre chor dolcíssim
Va perdentse y se confon.
Mentres tant, la fidel nina
De les albaides y flors,
Ajenollada s' encontra
Damunt dels vermells rajols,
Ab les mans encreuhellades
Davant son pitral hermós,
Y els negres ulls que al cel miren
Ab mística devoció,
Fixos en un antich quadro
Que penja baix lo trespol;
Quant s' aturen prop la reixa
Tapats en pardos ringlots,
Los devots del Sant Rosari
Portant en brodat penó,

Del Roser la Verge Santa
 En mitj de daurats farols.
 Llavors la nina, de sopte
 Al pis abaixa son front;
 ¡Tres vegades besa á terra!
 Mentres tant la procesó
 Que mou y en calma s' allunya,
 Va deixant un eco dolç
 Dels instruments y dels cántichs,
 En mitj del espay boyrós,
 Qu' aplega voltat d' aromes
 Fins lo trono del Senyor!

.

Tres de Maig ¡qué nit tan bella!
 ¡Matinada de recorts!

Giner de 1882.

BALADA SEGONA

I

LA nina de les alba des
Está morintse d' inyor;
Los fadrinets del seu poble
Li volten la llar entorn,
Ab músiques falagueres
Y enamorades cansons.
Jovenalla tan garrida
No es la qu' alegra son cor;
Lo roig porprat de sos llabis
Perdentse va poch á poch;

Lo seu mal no entén lo meje
Y dirliu ella no vol!...

.
.

Pobra nina! está malalta!!
Está morintse d'inyor!

II

Cavaller sobre un brau poltro
De bona estampa, cuitós,
Per los márgens del riu Xúquer,
De nit camina un senyor.
A la llum de les estreles
Flamegen sos esperons;
Quant fa lluna, jau en casa,
Puix li agrada la foscor,
Y per ço sempre paseja
Demprés que la lluna es pon:
Les floretes qu' ell trepija
Se queixen al rebre 'l colp.

.
.

¡Pobra nina! ¡está malalta!
¡Está morintse d'inyor!

III

Allá dins entre 'l ramage
 D'una arbreda tota en flor,
 Una pintada alquería
 Se destaca en mitj del bosch.
 Es lo niu d'una coloma,
 D'una esperança que 's mor
 Apenes lo jorn aplega,
 Y naix al pondres lo sol.
 Al sol succehix la lluna,
 Blanques estreles als dos;
 D'aquesta inyor y ses lluytes
 Sols elles ho saben tot!

.

¡Pobra nina! ¡está malalta!
 ¡Está morintse d'inyor!

IV

Lo cavaller ab son poltro
 Ja no trepija els turons,
 Ni les hortes que 'l riu Xúquer
 Té 'n son marje delitós.

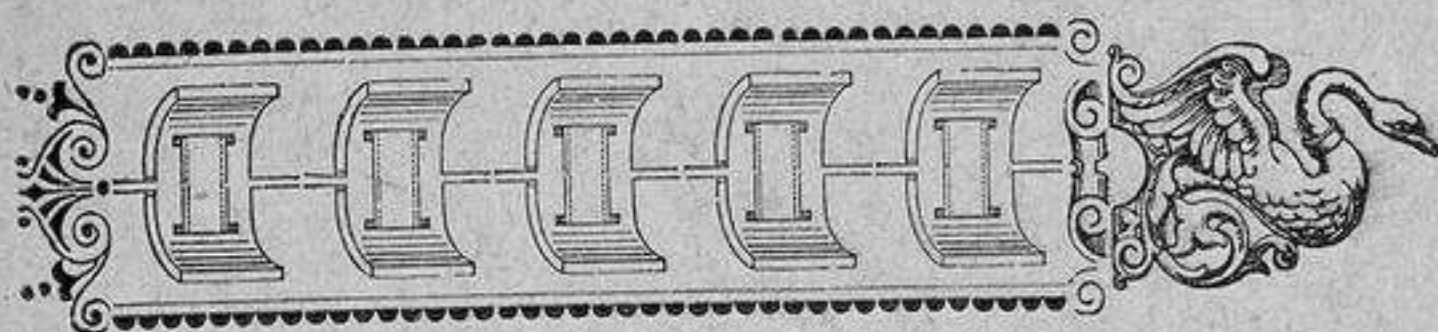
Diuen que 'n terres llunyanes
Ha cobejat richs tressors,
Y viu voltat de cent dijés
Pasajeres d' este mon.
A la nit seguix lo día,
Al día nit y foscó;
En la nit y en la foscuria
Se perden les il-lussions!

.
.

La nineta está malalta!
¡Ay, que la nineta 's mor!

13 de Febrer 1882.

BALADA TERCERA

I

LA nina de les alba des
No escolta ja les cançons,
De la tendra jovenalla
Que li parlava d' amor!
Lo cavaller del brau poltro,
Lo dels daurats esperons,
Ja no volta lo riu Xúquer
Per la nit, ni en la foscó!
Sols s' escolta allà en la vila,
L' éco trist y pahorós

Del brandir de les campanes,
Nunci d' eterna tristor!

Tin!... tan!... ton!...
Tin!... tan!... ton!...

II

A la pintada alquería
Li caygueren los colors;
Pareix ennegrit fantasma
Solitari en mitj del bosch!
Los oms que son hort voltaven,
Tétrichs esqueletos son,
Puix deixá ses branques nues
Lo ponent de la tardor!
Sols les hedres, junt als salcers,
Serpentejen per los tronchs;
Y allá lluny s' escolta l' éco
De funeral procesó!

Tin!... tan!... ton!...
Tin!... tan!... ton!...

III

La tosal del cementeri,
Van cercant á poch á poch
Los habitants de la vila,
Ab trajés de negre dol!

Precedit de la Creu santa
Camina lo sacerdot;
Darrere d' ell, quatre nines,
Caixa blanca, ab brodats d' or,
Porten penjant ab garlandes
De fresques y hermoses flors!
Closa en ella va una nina
Rosa com la llum del sol:
Les campanes que colpejen
Allá lluny lo darrer toch,
Qu' ha mort diuen d' anyoransa,
D' anyoransa al fi s' ha mort!...

Tin!... tan!... ton!...

Tin!... tan!... ton!...

VI

Es de nit: per les finestres
De antich casal sumptuós,
Que prop la vila s' aixeca
Altiu, com es son senyor,
De músiques y de dances
S' escolta bulla y soroll.
Mentres tant, la freda glaça
Junt al ciprer silenciós,
Esguarda y rega la tomba
D' una nina ab lo seu plor!

Lo brancaje de l' arbreda
 Fueteteja 'l vent furiós,
 Y al roçar en la campana
 D' aquella ermita del bosch,
 Per lo recort d' aquell ángel,
 La campana branda á mort!

Tin!... tan!... ton!...
 Tin!... tan!... ton!...

1 de Novembre 1882.

ENDRESSA

Si alguna estona—pel cementeri
 De la esmentada—vila d' amors,
 La benehida—terra jafares,
 Cercant la tomba—trista y sens nom
 D' aquella nina,—flor sense espines,
 Marcida als besos—d' un fals amor;
 Quant la trepijes,—asovint mira
 De tes pejades—lo darrer solch:
 Y allá ahon contemples—qu' al punt se banya
 La terra seca,—héu lo trist lloch:
 ¡Ay, fins la terra,—millor que 'ls homens,
 La pérdua plora—d' aquell tressor!

POMELL
DE
SEMPREVIVES^(a)

DEDICAT AL ESCRITOR MALLORQUÍ,
ACTUAL BIBLIOTECARI DE NOSTRA UNIVERSITAT
LLITERARIA Y CARINYÓS AMICH
D. JERONI FORTEZA

SEMPREVIVA

I

HUY d' aquella solitaria
Alquería, en altre temps
Dels amors y les albades,
Palau de dolsos secrets;
L' espés verdum ja li tapa
Ab son vellut transparent,
De les finestres les branques,
Y á grans llampons les parets.

(a) Obtingueren lo según accésit de la *Flor natural*, en los Jochs Florals de «Lo Rat-Penat» de 1893.

Pareix que de dol vestida
T' ausència plora al ensemps,
Puix fins los nius ja no tenen
Baix les teules los aucells.
Lo terrat y la teulada,
S' ha cubert de llixoners,
Que ab ses flors tan groguissones
Sembren als daurats pomells
De les fresques semprevives,
Qu' al damunt ta fosa tens,
Convertint ta llar ditjosa
En silenciós mausoleu,
Solitari en mitj de l' horta,
Regat per mon plor etern,
Que diu à tot hom que passa:
«¡Recéu per ella, recéu!»

SEMPREVIVA

II

MOLT te volia!, mon cor gotjava
Eterns deliquis, quant te mirava
Dins de ta llar!

Ara, allà ahon mire, tot es misteri;
¡Reyna en ta casa, del cementeri,
La sóletat!

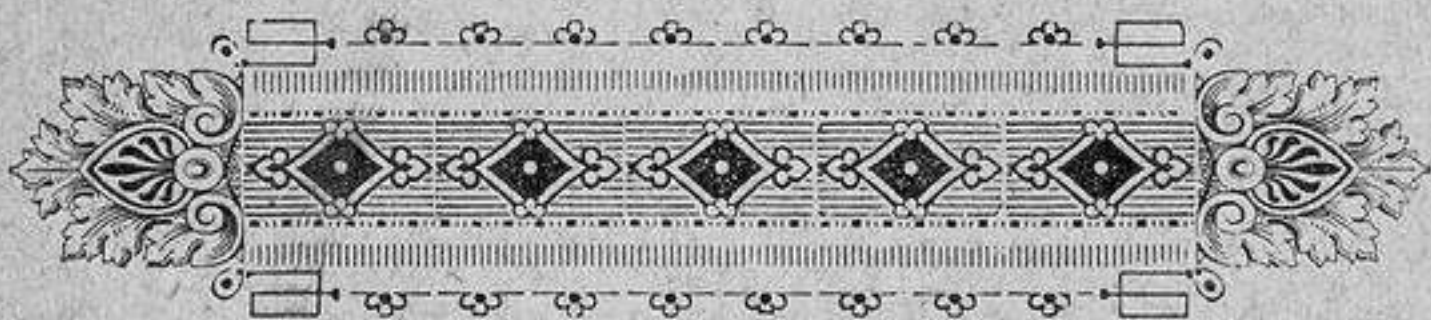
Tancada 's troba la llarga reixa,
Hon escoltaves la tendra queixa
Del meu amor:
Morí la parra que la cubria,
La mareselva qu' als peus tenia...
¡Morí ja tot!

Veig la cadira hon te sentaves,
 Los fils y agulles ab que brodaves
 Dins lo baulet;
 Y aquelles polques de perles fines
 Qu' eren la enveja de les fadrines...
 ¡Y à tú no 't veig!

Puje á la cambra, tota deserta:
 Mire 'n l' estudi la porta oberta;
 Desert lo llit!
 Llavors jo cride—¿hón es maymia?
 Y oixch que 'm responen:—La que 't volía,
 ¡Ja no está assí!—

Foll d' anyoransa, busque 'n l' armari
 Una penyora; veig lo rosari
 Y ansiós lo prech:
 No pasa día qu' una vegada,
 El reçe y diga: — ¡Fon de maymada
 Qu' está en lo cel!

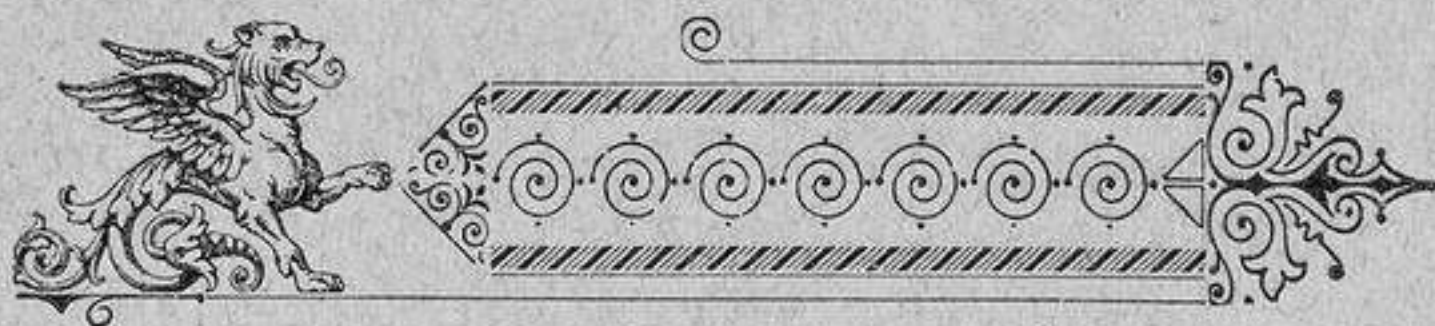

SEMPREVIVA

III

ANIT vaig ensomniar,
Que ha cáu d' orella em parlaves;
Llavors te volguí abraçar;
Y mon cor al despertar,
Al vore qu' allí no estaves,
No pogué menys que plorar.

SEMPRE VIVA

IV

QUANT pense anar al teu poble,
Vaig tant torbat y confús,
Que 'm sembla que may arribe;
Tant me con mou aquell punt.
Lo solch blá de tes pejades,
Pareix que veja 'l damunt
D' aquella senda, que un dia
Trepijavem els dos junts!
Lo camp de les bresquilleres
Tan plé de vida y arulis,
L' encontre huy solitari,
Sens que me diga ningú:
—La giqueta que tú busques,
Fa poch va cullir los fruts,

Y alegre s' entorna á casa
Tal volta pensant en tú.
Juguetona y riàllera
Mira com salta, y com cull
Los lliris blanchs, que 'n los margens
Vorera l' aygua han creixcut;
Y enlassantlos en les trenes
Del graciós rodet, que dú,
Pareix blanca papallona
Volant entre flors y llums.—

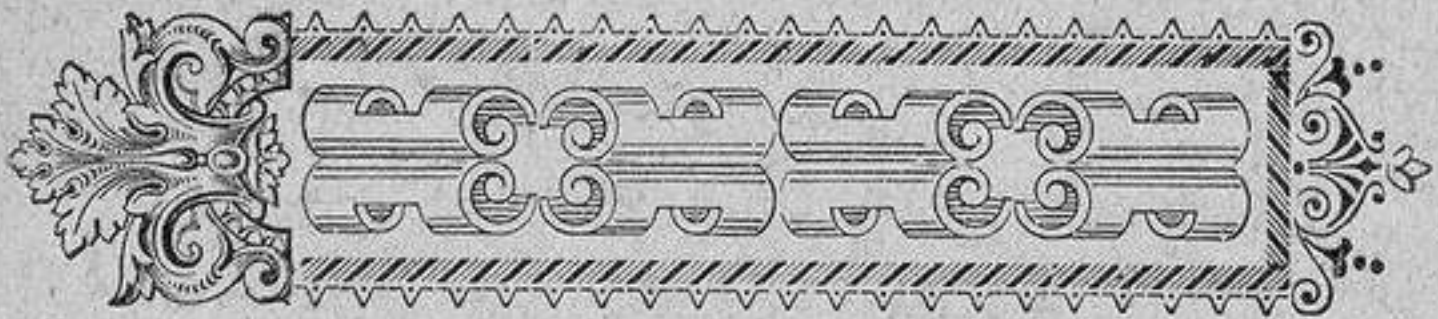
Jo mire 'n la Creu del Terme
Lo lloch, sobre 'l márbre dur,
Hon besabes tots los díes,
Com teníes per costum.

Pase la Creu, y m' ature:
Mes demprés, avall y amunt
Estich lluytant si me quede
Ó m' em vaig; perque no puch,
No puch vore l' alquería
Que 's destaca per damunt
Dels tarongers, ahon mirava,
De molt més prop los teus ulls!

Torne enrere d' aquell siti;
Pense anarmen, y no vullech
Deixar de vore á ta mare,
Portant mon pesar ocult.

Arribe fins á la porta;
Toque, y escolte allá lluny
Sa vèu qu' en ferix el ánima,
Ab eixe—¿quí es?—y al punt
Esclatant un plor tendríssim,
Mire per lo pany, y fuigch;
Puix pense á la que ve á obrirme,
Que ve asoles sense tú!

SEMPREVIVA

V

PINTE la Mare de Deu
O bé pinte un' altra image,
Tan al viu lo color teu
Prengué 'n lo meu seny hostaje,
Que li fas ton front de neu:

Li fas tes arcades selles,
Les pestanyes de tos ulls;
En sos llabis dos roselles,
Y aquelles galtes vermelles,
Y aquells daurats cabells rulls.

Y tal entusiasme sench
Al colorir la figura,
Perque 'n ella et tinch present,
Que li parle á la escultura
Ab lo cor y el pensament.

Y es tant lo que sent per tú
Y em plau estar sempre sol,
Que bé pot dir quansevol:
Assí no es reb á ningú,
Perqu' están sempre de dol!

SEMPREVIVA

VI

PER la nit quan les gelades,
Me fan estar vora 'l fòch
De la llar, ahon algún dia
S' escalfaven nostres cors,
Y lo vent-pluig fuëteja
Les portes y els finestrons,
D' aquell solitari estudi
Ahon descansa lo meu cos,
De l' anyoransa que 'l mata
Al no voret en lo mon,
M' alse arropit y me gite,
Puix que 'm fá molt de temor
Lo vent qu' empeny la finestra,
Y el vórem allí tot sol.

Per més que vullga adormirme,
Mos parpalls no els juny la son:
Endormiscat t' ensomnie;
Lo llevant xiula més fort;
Quan les gotes de la pluja,
Ab lo *tich, tach*, cadenciós,
Fuëtejen les ventalles
Del finestral del rincó,
Tan süaus, com si pegaren
Ab los dits, dos y tres colps;
M'alse espavorit y esmente
Que tot ha segut un só,
Puix somniava que 'm'cridaves
Com ho feres sols un jorn,
Colpejant tots dits hermosos
Los ventalls del finestró.

SEMPREVIVA

VII

QUAN s'acosta lo primer
Dumenge del florit Maig,
Y la Verge del Roser
Pasejen pel teu carrer,
Enramantlo, jo m' em vaig

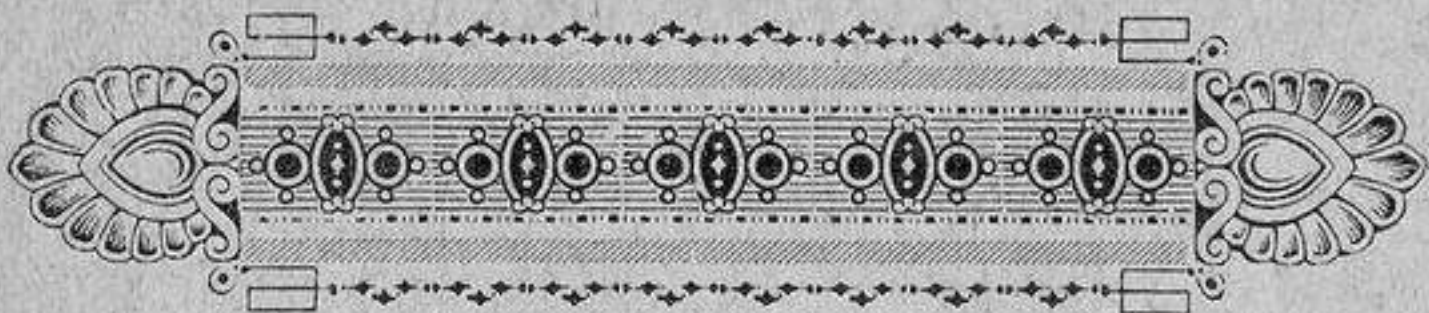
A buscar per tota l'horta
Lliris campestres, arrèu,
Per posarli 'ls á la creu,
Que de ferro, dalt la porta,
Té 'l fosal del poble teu.

Y entant que la procesó
Per la vila vá voltant,
A la porta del Camp-Sant,
La enramada te fas jo
Empapada ab lo meu plant.

Mon cor no está satisfet,
Ni puch calmar los seus plors,
Fins que per dalt la paret,
T' enrame lo fosaret
De murta, palmes y flors.

No cregues, puix, que 'l olvit
Mustigue les flors de Maig;
Ne broten sempre 'n mon pit;
Y ab lo cor adolorit,
Les renove pera hon vaig!

SEMPREVIVA

VIII

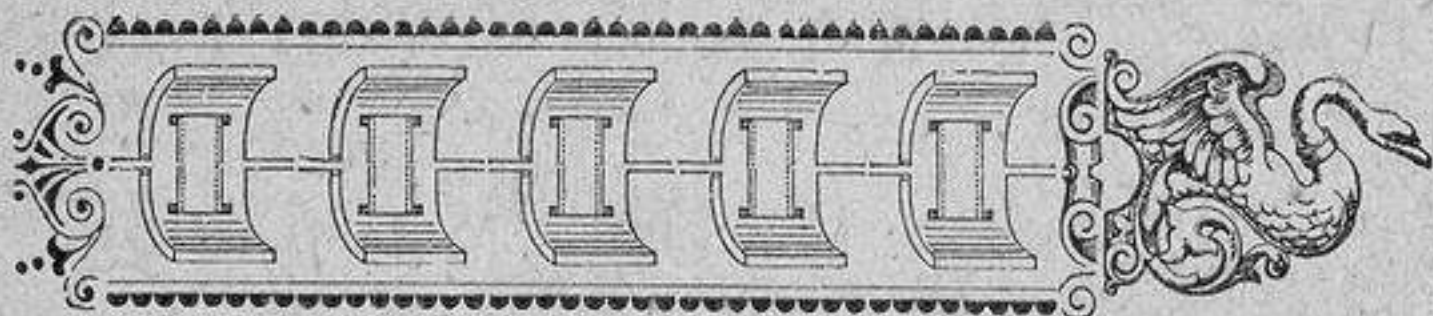
SOMNIE qu' ha tocat l' alba,
Y al punt me lleve y me vist:
Ix al carrer, y sonambul,
De ta casa lo camí
Cerque al punt, puix de la misa
Lo darrer tòch he sentit:
Y ab lo cor plé de alegríes,
Qu' em salta fora del sí,
Creent que te torna á vore
Com en altres jorns florits;

Al bancalet de ta porta,
Lo vigilant de la nit,
Me trova moltes vegades...
¡Em desperta, y se sonríu!

ENDRESSA

Si eterna fos la nit ab sa foscoria,
Y sens' estorb ningú,
Etèrn mon pensament y ma memoria,
Sempre estaria ab tú!

SEMPREVIVA

IX

Hxch pel pòble á pasejar,
¡Y es cosa particular!
Res que mire m' aconorta,
Y casi sempre á la porta
Solch trobarme de ta llar.

Ix ta mare bondadosa,
Y ab un cobejós anhel,
Me diu molt trista y plorosa:
—¿Qué busques? ma filla hermosa
¡No saps que viu ja en lo cel?—

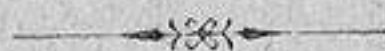
Me 'n vaig al punt de ta porta,
Mes no sé com ho dech fer,
Que la gent del teu carrer
Fins que me perch allà en l'horta,
En mí sempre te quefer.

No sé com salte 'ls ribaços
Y les penyes del barranch,
Quant apenes los meus braços
Mouen á tenor dels pasos,
Com si anara ensomniant.

Res me plau ni m'aconorta,
¡Y es cosa particular!
¿Ahon me venen á encontrar?
Del cementeri á la porta
Ó á la porta de ta llar!

NOTES DEL AUTOR

1. La majoria están publicats en l' Almanach de *Les Províncies* del any 1885, y los altres en lo Calendari llemosí «Lo Rat-Penat,» perteneixent à 1881, dedicats al aplaudit autor dramàtic, mon volgut amic, Antoni Roig y Civera.

ALTRA NOTA. En 21 de Novembre de 1891, passant ab lo tram-vía per la porta de Serrans, y al vore el enderrocamient qu' estava portanse à cap de la antiquíssima Torre del Àliga, que junt à la mateixa s' aixecava, me ocurrí lo sigüent cantar que apunte assí pera recort:

Adeu, la Torre del Àliga,
Monument d' altres etats;
Huy los homens no respecten
Lo que 'l temps ha respectat.

2. Impulsat per mon condeixeble d' escola Carmelo Navarro, demprés estimat amic y distinguit poeta, conegut en lo camp de les lletres per Constantí Llombart (propagador del renai-ximent llemosiniste en Valencia y fundador de

la actual Societat «Lo Rat-Penat»), que venia donant á llum l' esmentat Calendari en nostra dolcíssima parla, escriguí la present composició, una de les primeres que vaig fer en valència, mogut per les fatals discordies polítiques que 'n aquells jorns flaxellaven nostra volguda patria.

3. Está imprentada en lo número 6 de «Lo Rat-Penat», Periódich Lliterari Quincenal, Orgue oficial de la Societat de Amadors de les Glories Valencianes, redactat per escriptors valencians, catalans y mallorquins, y dirigit per En Constantí Llombart; any primer de sa publicació, perteneixent al 13 de Març de 1885.
4. Lo diari *Les Provincies* del dia 3 d' Agost de 1894, publicá el «Homenage» que li escrigué á la Reyna de la Festa dels Jochs Florals del propi any, mon estimadíssim amich de la jove-nesa Palanca y Hueso, baix del mateix, tingué la amabilitat lo Senyor Director del esmentat periodich de donar á coneixer les meues improvisades quintilles.
5. Fon publicada en la Revista de *La Ilustració Catalana*, núm. 222, perteneixent al 13 de Octubre del any 1889, y en l' Almanach de *Les Provincies* del any 1891.
6. Forma part de la Corona poética oferta per la Societat «Lo Rat-Penat» á la Santíssima Verge dels Desamparats, ab motiu d' haver segut nomenada canònicament Patrona de Valencia, lo dia 10 de Maig del any 1885. Un tom en folio,

de 150 pàgines, imprés en quatre establiments distints: Emili Pasqual, Federich Doménech, Ramón Ortega y Casa de Beneficencia.

7. Esta composició fon escrita expresament pera la *velada á les flors* que doná «Lo Rat-Penat» en Maig de 1880, y publicada en lo *Calendari Catalá de Pelay Briz*, y en l' *Almanach de Les Provincies*.
8. En lo referit *Almanach de Les Provincies* pertencixent al any 1895, en la pàgina 264, se llix la sigüent contestació:

MA OPINIÓ

Á MON VOLGUT AMICH JOSEPH BODRÍA

ab motiu de haverme dedicat lo seu quadret
"Sense march,"

No li falta al quadro res:
El trove tan acabat,
Que mirantlo en sembla qu' es
Un artistich llens pintat
Per lo ilustre Veronés.

Joseph F. Sanmartin y Aguirre.

Madrid y Novembre de 1894.

9. Publicat en lo *Folletí del diari Les Provincies* lo 29 de Joliol de 1887 y en lo *Boletí* de l' *Academia de la Joventut Católica* en Abril de 1890.
10. En lo *Cartell* de 1893 publicat per la *Societat «Lo Rat-Penat»* en lo quint premi extraordinari-

nari, se llix lo sigüent: «Un objecte d' art, regal de la Senyora Donya Josephina Frígola de Meliana, Reyna dels *Jochs Florals* de l' any passat, al que resulte autor dels versos millors y mes adequats pera escriures en un palmito.»

Lo premi resultá digne de tal Senyora, puix fon dos magnífichs jarrons de metall daurat y porcellana.

- 11.** Baix lo titol de «Flors de l' Horta» ixqueren á llum, ronegament pera 'ls amichs, en l' any 1883, formant un folleto del tamany quart espanyol (del que se ocupá la prensa de fora y de dins la ciutat), y que estampá D. Joseph María Blesa, en lo carrer del Pintor López, número 7, ab la sigüent dedicataria:

ALS DIGNES MANTENEDORS
DEL
CONSISTORI DELS JOCHS FLORALS DE 1883

Molt ilustre Sr. D. Vicent Pueyo y Arinyo, President †, Excel-lentíssim Sr. D. Cristófol Sorní, D. Jogim Serrano Canyete, D. Joan Reig y García, D. Salvador Giner, D. Jogim Agrassot y D. Constantí Llombart, Secretari, com penyora de respectuosa consideració, y en agraphiment á la inmereixcuda honra que li otorgaren, dedica estes modestes *Flors de l' Horta* son afectíssim S. S.

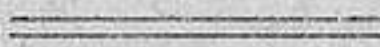
Q. B. S. M.,

L' Autor.

TAULA

	<u>Pàgs.</u>
Prólech.	V
Endressa.	1
Les Roselles.	3
Cantars.	5
Recort d' un Angel.	8
Lo vincle de casa.	10
Llaços d' amor.	12
A la Mare de Deu.	21
Als Choristes d' En Clavé.	24
Costums de ma Terra.	26
Dues aus.	29
En Montserrat.	31
L' Angel del Apocalipsis.	34
À la Verge Dolorida.	37
Dos Corones.	41
Ofrena.	51
L' azucena.	53
Sense march.	56
Tàlem de flors.	59
Amorosa.	74
Sempre 't voldré.	78
En un palmito.	80
Albada.	81
Cor de penya.	82
Tes polques d' or.	84
Anyorançes.	88
¡Ynyor!	91

	<u>Pàgs.</u>
Llàgrimes	94
Íntima.	96
Tres Balades.	} 99
Balada primera.	}
Balada segona.	107
Balada tercera.	111
Pomell de Semprevides.	} 115
Sempreviva I	}
Sempreviva II.	117
Sempreviva III.	119
Sempreviva IV.	120
Sempreviva V.	123
Sempreviva VI.	125
Sempreviva VII.	127
Sempreviva VIII	129
Sempreviva IX.	131
Notes.	133

Tirá de 200 exemplars.

BO
20

ARR
12

10
BIBLIOTECA

BODRIA

ROSELLES

CARRERES

128

JA-2

OTECA CARPE

